

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

Η ανταγωνιστικότητα των ελαιοκομικών προϊόντων στην εσωτερική και
διεθνή αγορά και οι προοπτικές της.

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Της

Σοφίας Κασσιμώτη

Που υποβάλλεται στο καθηγητικό σώμα για τη μερική εκπλήρωση των υποχρεώσεων
απόκτησης Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Τεχνολογία και Ποιότητα
Επιτραπέζιας Ελιάς και Ελαιολάδου» του Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας
Τροφίμων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Καλαμάτα
Απρίλιος 2023

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

Η ανταγωνιστικότητα των ελαιοκομικών προϊόντων στην εσωτερική και
διεθνή αγορά και οι προοπτικές της.

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Της

Σοφίας Κασσιμώτη

Που υποβάλλεται στο καθηγητικό σώμα για τη μερική εκπλήρωση των υποχρεώσεων
απόκτησης Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Τεχνολογία και Ποιότητα
Επιτραπέζιας Ελιάς και Ελαιολάδου» του Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας
Τροφίμων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Επιβλέπων: Παπαγεωργίου Αθανάσιος,

Καλαμάτα
Απρίλιος, 2023

UNIVERSITY OF THE PELOPONNESE
SCHOOL OF AGRICULTURE AND FOOD
DEPARTMENT OF FOOD SCIENCE AND TECHNOLOGY

MASTER OF SCIENCE (M.Sc.) IN
TECHNOLOGY AND QUALITY OF TABLE OLIVES AND OLIVE OIL

The competitiveness of olive products in the domestic and international market and its prospects.

Master Thesis

By

Sofia Kasimiotis

Submitted to the faculty for the partial fulfillment of the obligations to obtain a Postgraduate Diploma in "Technology and Quality of Table Olives and Olive Oil" of the Department of Food Science and Technology of the University of the Peloponnese

Supervisor: Papageorgiou Athanasios,

Kalamata
April 2023

Οι υπογράφωντες δηλώνουμε ότι έχουμε εξετάσει τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία (master thesis) με τίτλο « **Η ανταγωνιστικότητα των ελαιοκομικών προϊόντων στην εσωτερική και διεθνή αγορά και οι προοπτικές της.**» που παρουσιάστηκε από την **Κασιμιώτη Σοφία** και βεβαιώνουμε ότι γίνεται δεκτή.

The signatories declare that we have examined the postgraduate diploma thesis titled “The competitiveness of olive products in the domestic and international market and the Prospects of this competitiveness.” presented by Kasimiotis Sofia and we affirm that it is accepted.

**Όνοματεπώνυμο & Υπογραφή 1^{ου} Μέλους Επιτροπής
(Name and Signature of 1st Commission Member):**

Α. Παπαγεωργίου

**Όνοματεπώνυμο & Υπογραφή 2^{ου} Μέλους Επιτροπής
(Name and Signature of 2nd Commission Member):**

Δ. Πετρόπουλος

**Όνοματεπώνυμο & Υπογραφή 3^{ου} Μέλους Επιτροπής
(Name and Signature of 3rd Commission Member):**

Γ. Ζακυνθινός

Με την υποβολή αυτής της διατριβής, δηλώνω ότι το σύνολο των εργασιών που περιέχονται σε αυτή είναι το δικό μου, πρωτότυπο έργο, ότι εγώ είμαι ο μοναδικός δημιουργός τους (εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά), ότι η αναπαραγωγή και η δημοσίευσή της από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν θα παραβιάζει οποιαδήποτε δικαιώματα τρίτων και ότι δεν έχω υποβάλει στο παρελθόν το σύνολο ή μέρος αυτής για την απόκτηση οποιουδήποτε τίτλου.

By submitting this thesis, I declare that the entirety of the work contained therein is my own, original work, that I am the sole author thereof (save to the extent explicitly otherwise stated), that reproduction and publication thereof by the University of the Peloponnese will not infringe any third party rights and that I have not previously in its entirety or in part submitted it for obtaining any qualification.

**Όνοματεπώνυμο & Υπογραφή Υποψηφίου
(Surname and first name of the candidate):**

Κασιμιώτη Σοφία

Kasimiotis Sofia

Πνευματική ιδιοκτησία © 2023 Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Όλα τα δικαιώματα διατηρούνται

Copyright © 2023 University of the Peloponnese
All rights reserved

Copyright ©Κασιμιώτη Σοφία, 2023

Με επιφύλαξη κάθε δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τη συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τη συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων της Σχολής Γεωπονίας και Τροφίμων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ πολύ τους :

Καθηγητές με τους οποίους συνεργάστηκα σε αυτό το μεταπτυχιακό πρόγραμμα.

Τον υπεύθυνο καθηγητή της διπλωματικής εργασίας μου κ. Παπαγεωργίου Αθανάσιο όπου με τη βοήθεια του και την καθοδήγηση του ολοκληρώθηκε σωστά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	iii
ABSTRACT.....	iv
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	v
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	vi
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ.....	vii
1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
2 ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ	3
2.1 Η έννοια της ανταγωνιστικότητας.....	3
2.2 Μικρο- ανταγωνιστικότητα και Μάκρο- ανταγωνιστικότητα.....	3
2.2.1 Μικρο-ανταγωνιστικότητα.....	3
2.2.2 Μακρο- ανταγωνιστικότητα	4
2.3 Η γεωργική ανταγωνιστικότητα.....	9
2.4 Δείκτες ανταγωνιστικότητας.....	9
3 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	10
3.1 Αγροτικός τομέας.....	10
3.2 Ιστορική αναδρομή της ελαιοκαλλιέργειας.....	12
3.3 Υγεία, ελιά και ελαιόλαδο... ..	12
4 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ	13
4.1 Ελαιόλαδο... ..	13
4.1.1 Σύσταση ελαιολάδου.....	14
4.1.2 Ποιότητα ελαιολάδου.....	15
4.1.3 Ποιοτικές κατηγορίες ελαιολάδου.....	16
4.1.4 Η θρεπτική αξία του ελαιολάδου.....	18
4.2 Επιτραπέζια ελιά.....	20
4.2.1 Μορφολογία ελιάς.....	20
4.2.2 Σύσταση καρπού ελιάς	21
4.2.3 Χημική σύσταση της ελιάς.....	23
4.2.4 Ποικιλίες επιτραπέζιας ελιάς	25
4.2.5 Οι σημαντικότερες ξένες ποικιλίες.....	28
4.2.6 Διατροφική αξία.....	29
5 ΑΓΟΡΑ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΕΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΑΓΟΡΑ	29
5.1 Η ελληνική αγορά ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών.....	29
5.2 Εγχώρια παραγωγή ελαιολάδου	30
5.3 Εγχώρια κατανάλωση ελαιολάδου	31
5.4 Εγχώρια παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς	33
5.5 Εγχώρια κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών	35
6 Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΓΟΡΑ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ.....	35
6.1 Η παγκόσμια παραγωγή του ελαιολάδου.....	36
6.1.1 Παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου εκτός ΕΕ	37
6.1.2 Παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου σε χώρες εντός ΕΕ	39
6.2 Η παγκόσμια κατανάλωση ελαιολάδου.....	40

6.3 Η παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς	42
6.3.1 Παγκόσμια παραγωγή σε χώρες εκτός ΕΕ	43
6.3.2 Παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς σε χώρες εντός ΕΕ.....	45
6.4 Παγκόσμια κατανάλωση επιτραπέζιας ελιάς	47
6.4.1 Κατά κεφαλήν κατανάλωση επιτραπέζιας ελιάς.....	47
7 ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ – ΕΞΑΓΩΓΕΣ	48
7.1 Εισαγωγές ελαιολάδου.....	48
7.2 Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς	50
7.3 Εξαγωγές ελαιολάδου	54
7.4 Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς.....	57
8 ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	59
8.1 Συζήτηση	59
8.2 Συμπεράσματα	60
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	63
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	66

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της διπλωματικής εργασίας είναι να αναλυθεί η ανταγωνιστικότητα του ελαιολάδου και της επιτραπέζιας ελιάς, στην εγχώρια και τη διεθνή αγορά. Η εισαγωγή της εργασίας αποτελείται από μια σύντομη ανάλυση για την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και αναλύονται οι ελληνικές εξαγωγές των τελευταίων χρόνων σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Εν συνέχεια, γίνεται λεπτομερής ανάλυση του όρου ανταγωνιστικότητας και του ελαιολάδου και της επιτραπέζιας ελιάς σαν προϊόν. Έπειτα, παρουσιάζονται στοιχεία για την εγχώρια παραγωγή και κατανάλωση των ελαιοκομικών αυτών προϊόντων και για την παγκόσμια αγορά για χώρες εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) . Ύστερα αναλύονται οι εισαγωγές και οι εξαγωγές ελαιολάδου και επιτραπέζιας ελιάς, εντός και εκτός ΕΕ και γίνονται συγκρίσεις για τα έτη από το 2020 έως το 2022.

Εν τέλει, εξήχθη το συμπέρασμα ότι το ελληνικό παρθένο ελαιόλαδο και η επιτραπέζια ελιά πληρούν όλες τις προϋποθέσεις ώστε να αποτελέσουν ένα ισχυρό εμπορικό σήμα διεθνώς. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός οργανωμένου σχεδίου μάρκετινγκ και ταυτόχρονα μιας σωστής στρατηγικής. . Χρειάζεται η Ελλάδα να εντείνει την εξαγωγική της προσπάθεια για να καταφέρει να κατακτήσει μεγαλύτερο μέρος των ξένων αγορών και να μελετήσει τις αγορές για να καταφέρει να αυξήσει τις εξαγωγές της τόσο σε ποσότητα όσο και σε αξία, αρχικά στις χώρες όπου είναι ανταγωνιστική.

Λέξεις- κλειδιά: Ανταγωνιστικότητα- Ελαιόλαδο - Επιτραπέζια ελιά- Εισαγωγές- Εξαγωγές

ABSTRACT

The purpose of the thesis is to analyze the competitiveness of olive oil and table olives, in the domestic and international market. The introduction of the paper consists of a short analysis on the competitiveness of the Greek economy and the Greek exports of recent years are analyzed according to the data of the Hellenic Statistical Service (EL.STAT.)

Then, there is a detailed analysis of the competitiveness of olive oil and table olive as a product. Then, data are presented on the domestic production and consumption of table olive products and on the global market for countries within and outside of the European Union (EU). Imports and exports of olive oil and table olives, within and outside the EU, are analyzed and compared for the years 2020 to 2022.

Keywords: competitiveness- olive oil- olive table – import- export

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

	Σελίδα
Πίνακας 1 : Η κατάταξη των χωρών της ΕΕ	6
Πίνακας 2 : Εξωτερικό εμπόριο αγαθών, Οκτώβριος 2022/2021/2020	7
Πίνακας 3 : Εξαγωγές προϊόντων Ιανουάριος- Δεκέμβριος 2022	8
Πίνακας 4 : Χημική σύσταση ελαιολάδου	14
Πίνακας 5 : Περιεκτικότητα (%) του ελαιολάδου σε λιπαρά οξέα	15
Πίνακας 6 : Κυρία συστατικά της σάρκας της ελιάς με τις αντίστοιχες περιεκτικότητες τους	23
Πίνακας 7 : Παραγωγή ελαιολάδου και επιτραπέζιας ελιάς ανά περιοχή	26
Πίνακας 8 : Ελιές που γίνονται λάδι ανά περιοχή	31
Πίνακας 9 : Έκταση σε στρέμματα των επιτραπέζιων ελιών	34
Πίνακας 10 : Παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς το διάστημα 1990 έως 2020	34
Πίνακας 11 : Εκτιμώμενη παραγωγή ελαιολάδου ανά χώρα (2022/23)	40
Πίνακας 12 : Κατανάλωση ελαιολάδου ανά χώρα	41
Πίνακας 13 : Εκτιμώμενη παραγωγή επιτραπέζιων ελιών ανά χώρα (2022/23)	46
Πίνακας 14 : Εισαγωγές ελαιολάδου της ΕΕ από τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ	49
Πίνακας 15 : Εισαγωγές ελαιολάδου της ΕΕ από τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ (2021/22)	50
Πίνακας 16 : Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς από χώρες εκτός ΕΕ	51
Πίνακας 17 : Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς από χώρες εντός ΕΕ	51
Πίνακας 18 : Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς ανά μήνα	53
Πίνακας 19 : Εμπόριο μεταξύ των χωρών της ΕΕ για την περίοδο 2020/21	56
Πίνακας 20 : Εξαγωγές ελαιολάδου χωρών της ΕΕ προς τρίτες χώρες 2021-2022	57
Πίνακας 21 : Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς χωρών της ΕΕ προς τις χώρες εκτός ΕΕ για την περίοδο 2020/21	58

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

	Σελίδα
Σχήμα 1. Εξέλιξη της κατάταξης της Ελλάδας στις 4 κατηγορίες δεικτών την τελευταία 5ετία	5
Σχήμα 2. Απεικόνιση καρπού της ελιάς	22
Σχήμα 3. Διάρθρωση της εγχώριας κατανάλωσης ελαιολάδου 2010-2011	33
Σχήμα 4. Παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου	37
Σχήμα 5. Παραγωγή ελαιολάδου σε χώρες εκτός ΕΕ	38
Σχήμα 6. Παραγωγή ελαιολάδου στην ΕΕ	39
Σχήμα 7. Παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς	43
Σχήμα 8. Παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς σε χώρες εκτός ΕΕ	44
Σχήμα 9. Παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς σε χώρες εντός ΕΕ	45
Σχήμα 10. Κατανάλωση σε kg ανά κάτοικο σε χώρες εκτός ΕΕ	47
Σχήμα 11. Κατανάλωση σε kg ανά κάτοικο σε χώρες εντός ΕΕ	48
Σχήμα 12. Μερίδιο κάθε κατηγορίας ελαιολάδου στις εξαγωγές της ΕΕ προς τρίτες χώρες (2016-2021)	55

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΑΕΠ : Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

ΔΟΕΠΕΛ : Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Επιτραπέζιας Ελιάς

ΚΑΠ : Κοινή Αγροτική Πολιτική

ΕΛ.ΣΤΑΤ : Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία

ΕΕ : Ευρωπαϊκή Ένωση

ΠΟΠ : Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης

ΠΓΕΚ : Προστατευόμενη Γεωργική Ένδειξη

ΙΟC : International Olive Council

ΙΜD : International Institute for Management Development

FAO : Food and Agriculture Organisation of the United Nations

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παγκόσμια οικονομία έχει ως βάση της το Διεθνές Εμπόριο δηλαδή την ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών εντός των διεθνών ορίων. Διεθνές Εμπόριο είναι το σύνολο των εισαγωγών και των εξαγωγών των χωρών σε μια παγκόσμια κλίμακα τα οποία πραγματοποιείτε σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο αποτελώντας το μέσο με το οποίο οι εθνικές οικονομίες των χωρών έρχονται σε εμπορική επικοινωνία (Χολέβας Γ., 1997) .

Οι ευρωπαϊκές χώρες παρατηρείται ότι έχουν όλο και μεγαλύτερη τάση προς το διεθνές εμπόριο. Η μείωση της απόστασης, το χαμηλότερο μεταφορικό κόστος των προϊόντων, η αυξανόμενη ζήτηση των καταναλωτών για διαφορετικά προϊόντα και ο αυξανόμενος ρόλος των καθετοποιημένων δραστηριοτήτων συνέβαλαν στο άνοιγμα προς το διεθνές εμπόριο.

Η ανταγωνιστικότητα προσεγγίζεται σε τρία διαφορετικά επίπεδα καθώς είναι μια πολυδιάστατη έννοια. Τα επίπεδα αυτά είναι η χώρα, η βιομηχανία και η επιχείρηση. Η ανταγωνιστικότητα ενός οικονομικού τομέα όπως η γεωργία ή τα τρόφιμα επικεντρώνεται στο επίπεδο και τις αλλαγές στο εμπορικό ισοζύγιο και τις επιδόσεις του κλάδου.

Οι Sharple and Milham (1990) σημειώνει ότι ‘η ανταγωνιστικότητα είναι η ικανότητα έγκαιρης διάθεσης των αγαθών και των υπηρεσιών, του τόπου και της μορφής που ζητούν οι αγοραστές σε τιμές τόσο καλές όσο και καλύτερες από άλλους δυνητικούς προμηθευτές, εξασφαλίζοντας επίπεδο αποδοτικότητας των χρησιμοποιούμενων πόρων’.

Ο Fagerberg (1988) σημειώνει ότι “οι παράγοντες που σχετίζονται με την τεχνολογία και την παραγωγική ικανότητα είναι πολύ σημαντικοί για τη μεσοπρόθεσμη εξέλιξη των διαφορών στα μερίδια αγοράς μεταξύ των χωρών και του ΑΕΠ, ενώ η ανταγωνιστικότητα του κόστους παίζει πιο περιορισμένο ρόλο από ότι συνήθως. Προτείνει ένα πρότυπο διεθνούς ανταγωνιστικότητας που συνδέει την ανάπτυξη των μεριδίων αγοράς με τρεις παράγοντες : την ικανότητα ανταγωνιστικότητας της τεχνολογίας , την ανταγωνιστικότητα των τιμών και την αποτελεσματική πρόσβαση στις αγορές.

Ο ρόλος του κράτους και της κυβέρνησης θα πρέπει να είναι να εξασφαλίσουν ένα ανταγωνιστικό οικονομικό περιβάλλον. Πρέπει να παρέχουν δημόσια αγαθά και υποδομές που ο ιδιωτικός τομέας δεν παρέχει και να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλιστεί η υγεία και η ασφάλεια της κοινωνίας και του περιβάλλοντος (Abbott, Bredahl, 1992).

Η ανταγωνιστικότητα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε εθνικό, διεθνή αλλά και οικονομικό περιβάλλον για όλες τις χώρες. Εάν δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον τομέα της ανταγωνιστικότητας, τα κράτη μέλη χωριστά, αλλά και ολόκληρη η ΕΕ μπορούν να καλυτερεύσουν την οικονομική τους κατάσταση και κατ' επέκταση και το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων τους.

Η Ελλάδα από το 1990 και μετά ήταν μια από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες της ΕΕ. Το 2002, άλλαξε το νόμισμα της και αντικατέστησε τη δραχμή με το ευρώ. Το 2009, ήρθε αντιμέτωπη με την χρηματοπιστωτική κρίση εξαιτίας της πολιτικής και οικονομικής διαφθοράς και της χαμηλής ανταγωνιστικότητας της εν συγκρίσει με τα υπόλοιπα κράτη Μέλη της ΕΕ.

Το έλλειμα της Ελλάδας αυξήθηκε και σε αυτό συνέβαλαν παράγοντες όπως η χαμηλή ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, ο υψηλότερος πληθωρισμός που παρουσίαζε η χώρα συσχετίζοντας την με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της ΕΕ, η αύξηση του κόστους εργασίας και πολλοί ακόμα λόγοι οι οποίοι έφτασαν την Ελλάδα στο σημείο να μην έχει ανταγωνιστικότητα σε ότι αφορά τις εξαγωγές της.

Παρόλη την πτωτική τάση σε θέμα ανταγωνιστικής θέσης της Ελλάδας, όλα αυτά τα χρόνια, το 2020 όσον αφορά τα στοιχεία από την έκθεση του International Institute for Management Development (IMD) της Ελβετίας παρουσίασε μια σημαντική άνοδο ανεβαίνοντας πολλές θέσεις και κατέκτησε την 49η θέση έναντι 63 οικονομιών. Σήμερα εν έτη 2023 η χώρα βρίσκεται στη 47η θέση της σχετικής κατάταξης έχοντας βελτιώσει τη συνολική της βαθμολογία. Γενικότερα όμως, και ενώ από το 2018 μέχρι και σήμερα η Ελλάδα έχει ανέβει 10 θέσεις, στην Παγκόσμια Επετηρίδα Ανταγωνιστικότητας καταλαμβάνει τις χαμηλότερες.

Στην εργασία μας παρουσιάζουμε την θέση του ελαιοκομικού τομέα της Ελληνικής οικονομίας στην εσωτερική και διεθνή αγορά, του πιο πλεονασματικού κλάδου του εμπορικού ισοζυγίου πληρωμών της χώρας αναλύοντας την ανταγωνιστικότητα των δύο κύριων προϊόντων του, του ελαιολάδου και της επιτραπέζιας ελιάς. Δεν θα ασχοληθούμε με δευτερογενή προϊόντα της ελαιοκαλλιέργειας όπως τα προϊόντα με βάση την πάστα της ελιάς, λόγω της μικρής ποσότητάς τους. Με την συγκεκριμένη καλλιέργεια ασχολείται περίπου το 34% του αγροτικού πληθυσμού, ενώ στο ελληνικό έδαφος καλλιεργούνται περίπου 132 εκατομμύρια ελαιόδεντρα, το 27,3 % της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης της χώρας.

Η μελέτη μας χωρίζεται σε έξι μέρη. Αρχικά, γίνεται μια θεωρητική προσέγγιση της ανταγωνιστικότητας και παρουσιάζονται γενικά στοιχεία της ανταγωνιστικότητας της

ελληνικής οικονομίας. Στο δεύτερο δίνονται κάποια ιστορικά στοιχεία του Ελληνικού αγροτικού τομέα. Το τρίτο μέρος γίνεται περιγραφή των ελαιοκομικών προϊόντων ελαιολάδου και επιτραπέζιας ελιάς, ενώ στο τέταρτο μέρος παρουσιάζεται η αγορά τους. Στο πέμπτο μέρος περιγράφεται η παγκόσμια αγορά ελαιολάδου και επιτραπέζιας ελιάς και στο έκτο μέρος οι εισαγωγές και εξαγωγές των προϊόντων.

2. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ

2.1 Η έννοια της ανταγωνιστικότητας

Η έννοια της ανταγωνιστικότητας άρχισε να μελετάται από τον Porter όταν εισήγαγε την έννοια των <<ανταγωνιστικών δυνάμεων>> (Porter,1979). Τότε άρχισε η ανταγωνιστικότητα να αναφέρεται σε κάθε οικονομική ανάλυση. Υπάρχουν πολλοί ορισμοί, όμως η σημασία εννοιολογικά δεν ήταν εύκολο να αποδοθεί απόλυτα.

Σύμφωνα με τον Ketels (2006) η έννοια της ανταγωνιστικότητας δεν μπορεί να είναι απόλυτα σωστή ή λανθασμένη. Το σωστό ή το λάθος, εξαρτάται από το αν υπάρχουν απαντήσεις σε συγκεκριμένα ερωτήματα πολιτικής ή έρευνας. Παρακάτω καταγράφονται οι βασικές διακρίσεις της έννοιας.

2.2 Μικρό - ανταγωνιστικότητα και Μάκρο - ανταγωνιστικότητα

Η ανταγωνιστικότητα διακρίνεται σε δυο κατηγορίες , την μικρο-ανταγωνιστικότητα και την μακρο-ανταγωνιστικότητα.

2.2.1 Μικρο-ανταγωνιστικότητα

Μελετάται σε μικροοικονομικό επίπεδο και ονομάζεται ως η ικανότητα μιας επιχείρησης να διατηρηθεί και να βελτιωθεί μέσα σε ένα περιβάλλον ανταγωνιστικό. Οι δείκτες της αφορούν τα βασικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης. Στόχος των επιχειρήσεων είναι να αποκτήσουν όσους πιο πολλές αγορές και πόρους μπορούν.

Η μέτρηση της ανταγωνιστικής τους θέσης γίνεται με τους εξής τρόπους : την μέτρηση του μεγέθους και της αύξησης των μεριδίων αγοράς τους (Mandeng,1991), τον υπολογισμό των κερδών τους ή κάποιων σύνθετων δεικτών (Porter,1990), τις αναλογίες τιμών (Durand & Giorno, 1987) και την δυνατότητα πραγματοποίησης εξαγωγών και το μέγεθός τους (Balassa,1965).

Οι δείκτες αυτοί έχουν διάφορες μεταξύ τους και δεν συνάδουν ακριβώς με την επιβίωση και την ανάπτυξη μιας επιχείρησης. Η διαφορετικότητα αυτή οφείλεται στη

διαφορετικό δόμημα της αγοράς μέσα στο οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρηση (ολιγοπώλιο, μονοπώλιο κ.α.) και στο διαφορετικό θεσμικό ρόλο του κράτους (κρατικές επιδοτήσεις).

Η μέτρηση της μικρο-ανταγωνιστικότητας εξάγει αποτελέσματα τα οποία χαρακτηρίζονται ως αξιόπιστα.

2.2.2 Μακρο-ανταγωνιστικότητα

Η μακρο ανταγωνιστικότητα μελετάται σε μακροοικονομικό επίπεδο (σε επίπεδο κράτους ή συνολικής οικονομίας) αφορά την ανταγωνιστική ικανότητα μιας οικονομίας. Ορισμένοι από τους ορισμούς που τις αποδίδονται την συσχετίζουν με το κόστος εργασίας, το εμπόριο κ.α.

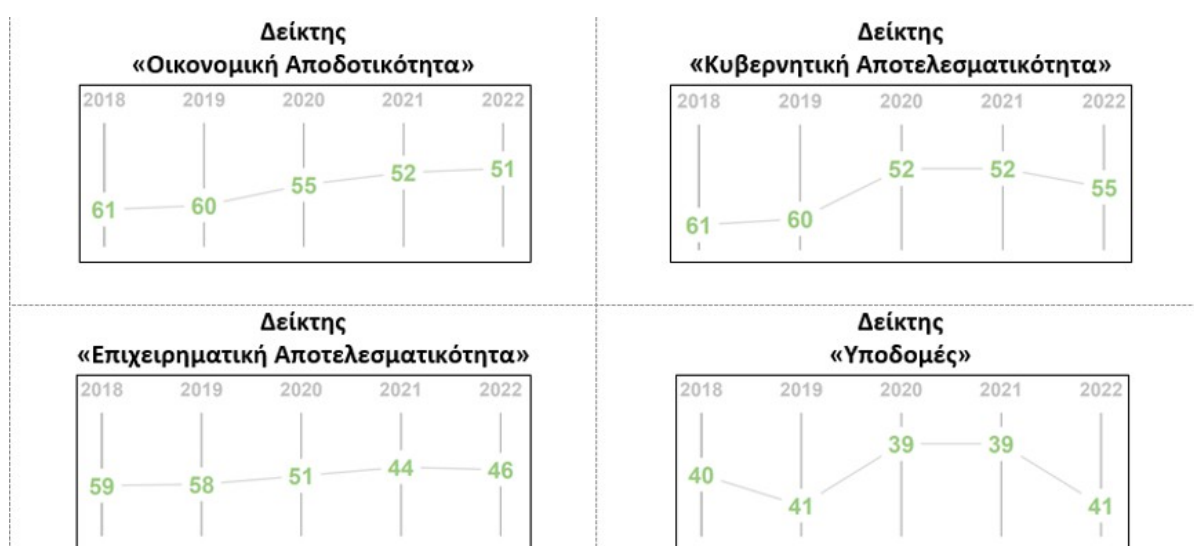
Ο Krugman συσχέτισε την έννοια της ανταγωνιστικότητας σαν μια επικίνδυνη ιδεοληψία (Krugman,1994) και τις αναφορές σχετικά με αυτή σαν ένα λανθασμένα καθιερωμένο για το διεθνές εμπόριο. Αυτή η άποψη του στηρίχθηκε σε δυο επιχειρήματα. Το πρώτο επιχείρημα είναι ότι οι χώρες δεν έχουν ανταγωνισμό μεταξύ τους όσον αφορά το οικονομικό επίπεδο με τον ίδιο τρόπο που ανταγωνίζονται οι επιχειρήσεις. Το δεύτερο αναφέρει ότι έχοντας αρνητικά οικονομικά αποτελέσματα ένα κράτος δεν μπορεί να σταματήσει τη λειτουργία του .

Ο Krugman (1996) υπογραμμίζει ότι είναι λάθος και επικίνδυνο όταν υπάρχει εμμονή με την εξαγωγική ανταγωνιστικότητα μιας χώρας Επίσης, υποστηρίζει ότι “η πραγματική ανταγωνιστικότητα μετριέται με παραγωγικότητα και η παραγωγικότητα είναι ο στόχος, όχι οι εξαγωγές καθαυτές”.

Σε διεθνές επίπεδο, η ανταγωνιστικότητα μετράει όταν ένα προϊόν μπορεί να ανταγωνιστεί ένα παρόμοιο προϊόν στη διεθνή αγορά, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος παραγωγής (Mubarik, 2001). Εάν ένα προϊόν είναι ανταγωνιστικό, μπορεί να συνυπάρχει με τις εξαγωγές εντός μιας χώρας και να εξάγεται. Εάν όμως, δεν είναι ανταγωνιστικό το προϊόν πρέπει να προστατεύεται από τις εισαγωγές, ενώ οι εξαγωγές είναι συνήθως ελάχιστες ή μπορούν να επιδοτηθούν, προκειμένου να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα όσο αφορά τις τιμές (Παπαγεωργίου και Πετρόπουλος, 2012).

Η Ελλάδα μέχρι και το 2010 είχε χαμηλή εξαγωγική επίδοση. Πλέον κάθε χρόνο καταγράφει και μεγαλύτερο ρεκόρ. Το 2022 οι ελληνικές εξαγωγές είχαν αύξηση 12% σε σχέση με το 2021. Το 2021 ήταν η πρώτη χρόνια που οι εξαγωγές έφτασαν και ξεπεράσαν τα 40δισ. ευρώ και σε σχέση με το ΑΕΠ οι εισπράξεις από το εξωτερικό άγγιξαν το 41% του ΑΕΠ, ποσοστό διπλάσιο από εκείνο το 2010 όταν ξεκινούσε η μακρόχρονη κρίση.

Η Ελλάδα παρουσίασε χαμηλή ανταγωνιστικότητα αφού στις τρεις από τις τέσσερις κατηγορίες του IMD εμφάνισε μείωση. Η μεθοδολογία της Παγκόσμιας Επετηρίδας Ανταγωνιστικότητας του IMD βασίζεται σε τέσσερις κατηγορίες δεικτών. Οι κατηγορίες είναι οι εξής : «Οικονομική Αποδοτικότητα», «Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα», «Επιχειρηματική Αποτελεσματικότητα» και «Υποδομές». Ο αριθμός των χωρών που συμμετέχουν είναι 63 και το αποτέλεσμα της κατάταξης μιας χώρας προέρχεται από τις επιδόσεις της στην κάθε κατηγορία δεικτών.

Σχήμα 1 : Η εξέλιξη της κατάταξης της Ελλάδας στις 4 κατηγορίες δεικτών την τελευταία 5ετία, (Κέντρου Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών (ΚΕΕΜ))

Από το Σχήμα 1 φαίνεται ότι η Ελλάδα στην κατηγορία της «Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας» είχε μείωση τριών θέσεων ενώ , στην κατηγορία της «Επιχειρηματικής Αποτελεσματικότητας» και των «Υποδομών» είχε μείωση δυο θέσεων. Στη μόνη κατηγορία δεικτών όπου είχε αύξηση μιας θέσης ήταν της «Οικονομικής Αποδοτικότητας» και αυτό οφείλεται στη βελτίωση των δεικτών του Διεθνούς Εμπορίου.

Στην υποκατηγορία δεικτών «Διεθνές Εμπόριο» η χώρα βρέθηκε από την 39η θέση το 2021 στην 17η το 2022 , παρουσιάζοντας μια άνοδο 22 θέσεων. Αυτή η μεγάλη αύξηση οφείλεται στην αύξηση των εξαγωγών και στην ισχυρή διαφοροποίηση της χώρας όσον αφορά την παγκόσμια αγορά και τα προϊόντα που διαθέτει.

Πίνακας 1 : Η κατάταξη των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η κατάταξη των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης		
Χώρα	Θέση της χώρας στην παγκόσμια κατάταξη το 2022	Θέση μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2022 (στην Παγκόσμια Επετηρίδα Ανταγωνιστικότητας του IMD δεν συμμετέχει η Μάλτα)
Δανία	1	1
Σουηδία	4	2
Ολλανδία	6	3
Φιλανδία	8	4
Ιρλανδία	11	5
Λουξεμβούργο	13	6
Γερμανία	15	7
Αυστρία	20	8
Βέλγιο	21	9
Εσθονία	22	10
Τσεχία	26	11
Γαλλία	28	12
Λιθουανία	29	13
Λετονία	35	14
Ισπανία	36	15
Σλοβενία	38	16
Ουγγαρία	39	17
Κύπρος	40	18
Ιταλία	41	19
Πορτογαλία	42	20
Κροατία	46	21
Ελλάδα	47	22
Σλοβακία	49	23
Πολωνία	50	24
Ρουμανία	51	25

Πηγή : IOC

Στην πρώτη θέση της παγκόσμιας κατάταξης το 2022 καταλαμβάνει η Δανία η οποία το 2021 βρισκόταν στην τρίτη θέση. Η Σουηδία έχασε 2 θέσεις σε σχέση με το 2021, η Ολλανδία υποχώρησε κατά δυο θέσεις, ενώ η Φιλανδία για πρώτη φορά μπήκε στη πρώτη δεκάδα.

Η Ελλάδα εξαιτίας της ευνοϊκής γεωγραφικής της θέσης και του ήπιου κλίματος, εξάγει σε όλο το κόσμο αλλά και εισάγει παράλληλα. Οι εισαγωγές προϊόντων είναι από 197 χώρες και εξάγει σε 228 κράτη μεγάλη ποικιλία προϊόντων , σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία.

Από τον Ιανουάριο έως και τον Οκτώβριο του 2022 οι εξαγωγές ήταν αυξημένες κατά 39,7% σε σύγκριση με πέρυσι, ενώ αναμένεται να ξεπεράσουν τα €50.000.000.000 στο σύνολο του έτους. Στον αντίποδα, το εμπορικό έλλειμμα είχε αρνητικό ρεκόρ το οποίο έφτασε στο ποσό των €31.400.000.000. Έλλειμμα ύψους €4.050.900 έφτασε το εμπορικό ισοζύγιο τον Οκτώβριο του 2022, αυξημένο κατά 70,5%, δηλαδή €1.674.600 συγκριτικά με πέρυσι.

Πίνακας 2: Εξωτερικό εμπόριο αγαθών, Οκτώβριος 2022/2021/2020

(ποσά σε εκατ. ευρώ)	Οκτ 22*	Οκτ 21	Οκτ 20	Διαφορά 22/21	ΕΤ 22/21
Εξαγωγές	4.755,4	3.707,6	2.716,3	1.047,8	28,3%
Εισαγωγές	8.806,3	6.083,9	4.131,9	2.722,4	44,7%
Εμπορικό Ισοζύγιο	-4.050,9	-2.376,3	-1.415,6	-1.674,6	70,5%

Πηγή :ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: ΙΕΕΣ-ΣΕΒΕ, ΕΤ: Ετήσια Τάση, *προσωρινά στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ.

Το εμπορικό έλλειμα το 2022 παρουσίασε άλμα 50,7% με τιμή 38,3917 δισεκατομμύρια ευρώ έναντι 25,4603 δισ. Ευρώ το 2021. Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το ανάλογο μέγεθος χωρίς τα πετρελαιοειδή είχε αύξηση κατά 6,4758 δισεκατομμύρια ευρώ δηλαδή 32,5%. Χωρίς τα πετρελαιοειδή και τα πλοία παρουσίασε αύξηση κατά 6,1908 δισ. ευρώ , δηλαδή 31,1 %.

Οι ελληνικές εξαγωγές κινούνται σε υψηλά επίπεδα, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως του 36,7% δηλαδή 54,6764 δισ. ευρώ έναντι 39,997 δισ. ευρώ την περσινή χρονιά. Υπήρξε αύξηση κατά 6,2029 δισ. ευρώ, δηλαδή 21,4% χωρίς τα πετρελαιοειδή, ενώ χωρίς τα πετρελαιοειδή και τα πλοία η αύξηση ήταν 6,215,7 δισ. ευρώ, δηλαδή 21,6%, σε σύγκριση με το 2021.

Αντίστοιχα, αύξηση κατέγραψαν και οι εισαγωγές κατά 42,2% με το ποσό το 2022 να φτάνει τα 93,0483 δισ. ευρώ έναντι 65,4573 δισ. Χωρίς τα πετρελαιοειδή παρουσίασε αύξηση κατά 12,6787 δισ. ευρώ, δηλαδή 25,9% και η αντίστοιχη αξία χωρίς τα πετρελαιοειδή και τα πλοία παρουσίασε αύξηση κατά 12,4065 δισ. ευρώ, δηλαδή 25,5%, σε σχέση με το 2021.

Η Ιταλία είναι η κυρίαρχος όσον αφορά τις ελληνικές εξαγωγές ενώ η δεύτερη θέση καταλαμβάνει η Γερμανία. Την 3η θέση καταλαμβάνει η Κύπρος και την 4η η Βουλγαρία και έπειτα ακολουθεί η Τουρκία με σταθερή τη θέση της την οποία είχε το 2021. Η Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο βρίσκονται στις θέσεις 6 έως 7, η Ισπανία ανέβηκε 5 θέσεις υψηλότερα και το Ηνωμένο Βασίλειο 3 θέσεις καθώς διπλασίασε τις εξαγωγές του προς αυτές τις δύο χώρες.

Στην 8η θέση βρίσκονται οι Η.Π.Α. και ακολουθεί η Γαλλία, η οποία βρέθηκε στην 9^η θέση από την 3^η που βρισκόταν καθώς σημειώθηκε μείωση στις ελληνικές

εξαγωγές. Η Ρουμανία συμπληρώνει την δεκάδα των σημαντικότερων ελληνικών εξαγωγών καταλαμβάνοντας την 8^η θέση.

Ο γεωργικός τομέας στην Ελλάδα είναι πολύ σημαντικός γιατί ο αριθμός των γεωργών είναι μεγάλος. Επιπλέον, τα γεωργικά προϊόντα βοηθούν το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) και ενισχύουν θετικά τις εξαγωγές της Ελλάδας. Η επιτραπέζια ελιά και το ελαιόλαδο είναι από τα κυρίαρχα ελληνικά προϊόντα τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό εμπόριο.

Πίνακας 3 : Εξαγωγές προϊόντων Ιανουάριος - Δεκέμβριος 2022

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΑΞΙΑ ΠΕΡΥΣΙ (εκατ. ευρώ)*	ΑΞΙΑ ΦΕΤΟΣ (εκατ. ευρώ)*	ΜΕΤΑΒΟΛΗ %
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ-ΚΑΥΣΙΜΑ	11.253,3	20.108,0	78,7%
ΤΡΟΦΙΜΑ & ΖΩΝΤΑ ΖΩΑ	5.892,6	6.927,4	17,6%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ	6.220,1	8.093,7	30,1%
ΧΗΜΙΚΑ	5.650,2	6.030,3	6,7%
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ	3.863,5	4.952,5	28,2%
ΔΙΑΦΟΡΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ	2.941,9	3.741,1	27,2%
ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	1.882,5	1.935,8	2,8%
ΠΟΤΑ & ΚΑΠΝΟΣ	924,4	1.150,5	24,5%
ΛΑΔΙΑ	729,9	1.046,8	43,4%
ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	536,2	690,3	28,7%

Πηγή : ΠΣΕ-ΚΕΕΜ

Οι εξαγωγές των τροφίμων παρουσίασαν αύξηση κατά 17,6%. Στην κατηγορία των τροφίμων, με βάση τα στοιχεία Ιανουαρίου – Δεκεμβρίου του Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων, η αξία των εξαγωγών στα τρόφιμα ανήλθε στα 6.927,4 εκατ. ευρώ και στην κατηγορία λάδια ανήλθε στα 1.046,8 εκ. Ευρώ σημειώνοντας αύξηση 43,4%.

Το παρθένο ελαιόλαδο βρίσκεται στην 13^η θέση μεταξύ των 100 σημαντικότερων προϊόντων. Οι ελληνικές εξαγωγές καταγράφουν μεγάλη αύξηση τα τελευταία χρόνια ως προς τις χώρες εντός ΕΕ αλλά και εκτός ΕΕ, με την Γερμανία να αποτελεί την μεγαλύτερη εισαγωγέα ελληνικού ελαιολάδου.

Οι εξαγωγές της επιτραπέζιας ελιάς τα τελευταία χρόνια έχουν ανοδική πορεία και το 2022 σύμφωνα με εκτιμήσεις, προσδοκάτε ότι θα είναι μια χρονιά ρεκόρ σε ό,τι αφορά την αξία των εξαγωγών.

Σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Διεπαγγελματικής Οργάνωσης Επιτραπέζιας Ελιάς (ΔΟΕΠΕΛ), η αξία των εξαγωγών επιτραπέζιας ελιάς της Ελλάδας άγγιξε σε αξία τα 565.000.000 ευρώ και σε ποσότητα τους 193.000 τόνους, το διάστημα μεταξύ Ιανουαρίου και Οκτωβρίου του 2022. Σημαντική διαφορά με το 2021 όπου η αξία έφτασε τα 456.000.000 και η ποσότητα τους 217.000 τόνους. Η Ελλάδα αποτελεί την 2η εξαγωγική χώρα στον κόσμο, καταλαμβάνοντας το 8% της παγκόσμιας αγοράς, εξάγοντας σε περισσότερο από 100 χώρες. Το προϊόν έχει σχεδόν αποκλειστικά εξαγωγίμο χαρακτήρα καθώς εξάγεται το 85% της εγχώριας παραγωγής.

Η οικονομική ύφεση έχει οδηγήσει σε αύξηση των ελληνικών εξαγωγών τροφίμων, η οποία συρρίκνωσε την εγχώρια αγορά εξαιτίας της μείωσης της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών. Για αυτό το λόγο, οι επιχειρήσεις στράφηκαν προς τις διεθνείς αγορές για να επιβιώσουν. Επιπλέον, ένας ακόμη λόγος είναι η στροφή των καταναλωτών προς τη μεσογειακή διατροφή και τα οφέλη που έχει για την υγεία.

2.3 Η γεωργική ανταγωνιστικότητα

Για την γεωργική ανταγωνιστικότητα, οι Kennedy και Rosson (2002) αναφέρουν ότι <<αυτή προσδιορίζεται από την ικανότητα επικερδούς απόκτησης και διατήρησης ενός μεριδίου στην παγκόσμια αγορά>>. Οι επιρροές που καθορίζουν τη γεωργική ανάπτυξη διαχωρίζονται σε βραχυπρόθεσμες, που σχετίζονται με τις τιμές και τις εισροές και μακροπρόθεσμες, που σχετίζονται με τη συνολική παραγωγικότητα του κλάδου.

Η γεωργική ανταγωνιστικότητα εκφράζεται μέσα από την ικανότητα μιας χώρας να προτείνει προϊόντα οικονομικά συμφέροντα, ελκυστικά ως προς την ποιότητα τους εξασφαλίζοντας την αειφορία του παραγωγικού συστήματος. Η Lipchitz (2006) αναφέρει ότι η ικανότητα που έχει μια χώρα να διαθέτει στους εισαγωγείς προϊόντα τα οποία οι ίδιοι δεν μπορούν να παράξουν στις χώρες του, επηρεάζει την γεωργική ανταγωνιστικότητα. Οι παράμετροι από τους οποίους εξαρτάται είναι η ανταγωνιστικότητα τιμής και η ανταγωνιστικότητα επίδοσης στην οποία εμπεριέχεται και η ανταγωνιστικότητα ποιότητας.

2.4 Δείκτες ανταγωνιστικότητας

Η <<ανταγωνιστικότητα κόστους>> είναι ένα δείκτης μέτρησης που χρησιμοποιείται ευρέως σε επίπεδο παραγωγικού κλάδου και επιχειρήσεων και τον χρησιμοποιούν σαν ένα βοήθημα για την λύση του προβλήματος ανταγωνιστικότητας στις χώρες με οικονομική κρίση. Όσο πιο χαμηλό είναι το κόστος παραγωγής, τόσο πιο ανταγωνιστική είναι η επιχείρηση ή ο παραγωγικός κλάδος. Η χαμηλή θέση στην αγορά

μπορεί να οδηγήσει την επιχείρηση σε απώλειες τις οικονομικές της επίδοσης παρόλο που θα έχει ανταγωνιστικότητα στο κόστος . (Παπαγεωργίου και Πετροπουλος 2012).

Η <<ανταγωνιστικότητα τιμής>> είναι το πιο ευρέως χρησιμοποιούμενο μέγεθος της ανταγωνιστικότητας. Συνδέεται στενά με την ανταγωνιστικότητα κόστους και έχει ένα βασικό ρόλο στην θέση της παραγωγής στις αγορές χωρίς όμως να διευκρινίζει τις επιδόσεις της επιχείρησης. Η ανταγωνιστική τιμή δεν εξασφαλίζει υψηλές πωλήσεις και κέρδη, εξαιτίας της κακής ποιότητας και της λανθασμένης εμπορικής προώθησης. Για της χαμηλού εισοδήματος οικονομίες είναι σημαντική η υπάρξει περισσότερο ανταγωνιστικών τιμών. Για τις πιο πλούσιες οικονομίες, η ανταγωνιστικότητα τιμής είναι σημαντική όταν η χώρα προσφέρει χαμηλής προστιθέμενης αξίας, ομοιόμορφα προϊόντα (Παπαγεωργίου και Πετρόπουλος 2012).

Ο επόμενος δείκτης είναι η <<ανταγωνιστικότητα ποιότητας>>. Οι Hallak και Schott (2011) αναφέρουν την ποιότητα ως οποιοδήποτε υλικό και άυλο χαρακτηριστικό ενός αγαθού, που έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση της εκτίμησης της αξίας του στους καταναλωτές. Οι χώρες επιτυγχάνουν υψηλότερο εμπορικό πλεόνασμα όταν παράγουν μεγαλύτερο αριθμό ποικιλιών σε μια ποικιλία προϊόντων τα οποία εξάγουν (Παπαγεωργίου και Πετρόπουλος 2012).

Ο ανταγωνισμός με βάση την τιμή σε ένα μονοπωλιακό ανταγωνισμό δεν είναι πάντα η καλύτερη μορφή ανταγωνισμού. Η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων δεν βασίζεται μόνο στην τιμή, αλλά και στην ποιότητα που έχουν τα προϊόντα σύμφωνα με την τιμή. (Baldwin, Harrigan, 2009). Όταν η ποικιλία και η ποιότητα αποτελούν κυρία στοιχεία του ανταγωνισμού, όπως σε πολλά μεσογειακά προϊόντα και τρόφιμα (Sassi,2006), δεν είναι επιτυχημένη μια στρατηγική χαμηλών τιμών. Εξαιτίας του, ότι οι τιμές μπορούν να χαρακτηρίσουν το προϊόν ως προς την ποιότητα του, μπορεί η χαμηλή τιμή να συνδεθεί με χαμηλή ποιότητα μειώνοντας έτσι τις πωλήσεις.

3. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

3.1 Αγροτικός Τομέας

Ο αγροτικός τομέας αποτελεί ένα δομικό χαρακτηριστικό της χώρας έχοντας σημαντικό οικονομικό και κοινωνικό ρόλο, τόσο σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο όσο

και σε παγκόσμιο. (kepe.gr). Έχοντας ιστορία πολλών χρόνων ο κλάδος της γεωργίας και του αγροτικού τομέα συμβάλλει παγκοσμίως στην ανάπτυξη των οικονομιών εξαιτίας της πρωτογενούς παραγωγής που αντιπροσωπεύει. Η παραγωγή των αγροτικών προϊόντων ικανοποιεί τις διατροφικές ανάγκες των ανθρώπων και των ζώων αλλά χρησιμοποιείται και για την παραγωγή άλλων προϊόντων .

Στην Ελλάδα η γεωργία βασίζεται σε μικρές οικογενειακές μονάδες, ενώ η έκταση της συνεταιριστικής οργάνωσης βρίσκεται σε χαμηλά συγκριτικά επίπεδα, παρόλες τις προσπάθειες των τελευταίων 30 χρόνων.

Οι αγρότες στην ελληνική γεωργία είναι περίπου 528.000, το 12% του συνολικού εργατικού δυναμικού , αποτελώντας τον κλάδο που απασχολεί τα περισσότερα άτομα στην Ελλάδα. Επιπλέον, παράγει μόνο το 3,6% του εθνικού ΑΕΠ (15.000.000.0000 ευρώ ετησίως). Πολλοί Έλληνες και μετανάστες απασχολούνται στον αγροτικό τομέα της οικονομίας, καθώς και στις κατασκευές και τα δημόσια έργα. (Βικιπαίδεια)

Η Ελλάδα έχει τις ιδανικές κλιματολογικές και γεωμορφολογικές συνθήκες λόγω του μεσογειακού κλίματος για την καλλιέργεια και παραγωγή πολλών και διαφορετικών αγροτικών προϊόντων, πλούσιων σε χαρακτηριστικά , θρεπτικές ουσίες και κυρίως εξαιρετική ποιότητα. Το μεγαλύτερο μέρος της ελληνικής παραγωγής είναι το ελαιόλαδο, το γάλα, το βαμβάκι κ.α.

Η ελληνική αγορά μάχεται για να διατηρήσει τη δυναμική που έχει αποκτήσει σε διεθνές επίπεδο μέσα σε ένα ανταγωνιστικό και αβέβαιο περιβάλλον αφού η πανδημία οδήγησε την παγκόσμια οικονομία σε ύφεση και επηρεάζοντας και τη διεθνή ζήτηση για ελληνικά προϊόντα. Παρόλα αυτά, οι ελληνικές εξαγωγές κατάφεραν να διατηρήσουν το επίπεδο τους, δείχνοντας ότι αποτελούν το βασικό πυλώνα ανάπτυξης της χώρας. Πιο συγκεκριμένα, σε υψηλά επίπεδα παρέμειναν οι εξαγωγές των αγροτικών προϊόντων και συγκεκριμένα των προϊόντων που συγκαταλέγονται στους υποκλάδους των λαδιών και λιπών ζωικής ή φυτικής προέλευσης, τροφίμων και ζώντων ζώων.

Σήμερα, όλες οι λειτουργίες και οι δραστηριότητες του αγροτικού τομέα, διέπονται από τους κανόνες της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.). Η Κ.Α.Π. είναι η ενοποιημένη Αγροτική Πολιτική των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αφορά το σύνολο των νόμων που σχετίζονται με την γεωργία και τα αγροτικά προϊόντα και όλα όσα προκύπτουν, δηλαδή, την επιλογή και την ποιότητα των προϊόντων , την σταθερότητα της τιμής , την απασχόληση στον αγροτικό κλάδο κ.α. (Βικιπαίδεια).

3.2 Ιστορική αναδρομή της ελαιοκαλλιέργειας

Η ελιά έχει μεγάλη παρουσία στον ελλαδικό χώρο και αυτό επιβεβαιώνεται από την ύπαρξη απολιθωμένων φύλλων ελιάς ηλικίας πολλών χιλιάδων ετών, σε ηφαιστειακή στάχτη στο νησί της Σαντορίνης. Η καταγωγή του ελαιόδεντρου εμφανίζεται στις παραδόσεις των λαών γύρω από τη Μεσόγειο καθώς το ελαιόλαδο είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την ιστορία των μεσογειακών χωρών, τη θρησκεία τους και κυρίως την διατροφή τους. Οι περισσότερες μελέτες που αφορούν την καταγωγή του ελαιόδεντρου καταλήγουν ότι προέρχεται από την ευρύτερη μεσογειακή περιοχή.

Η ιστορία της ελιάς χάνεται στο βάθος των αιώνων και είναι πολύ παλαιότερη από την ιστορία του ανθρώπου. Από την Ελληνική μυθολογία γνωστός είναι ο μύθος που ανάγει την εμφάνιση της ελιάς στη διαμάχη της Αθηνάς και του Ποσειδώνα για την ονομασία της πόλεως των Αθηνών. Κατά την αρχαιότητα στους Ολυμπιακούς αγώνες τους νικητές τους στεφάνωναν με κλαδιά αγριελιάς που τα ονόμαζαν <<κότινο>>. Η ελιά θεωρούνταν ως δέντρο ιερό και είχε καθιερωθεί ως σύμβολο ειρήνης και των ολυμπιακών ιδεωδών (Σημαντηράκης 2001).

Η «καλλιστέφανος ελαία», βρισκόταν στην Αρχαία Ολυμπία, μέσα στο ναό της Ήρας από της οποίας τα κλαδιά φτιαχνόταν ο κότινος. Στους Παναθηναϊκούς αγώνες που γίνονταν προς τιμή της θεάς Αθηνάς οι νικητές έπαιρναν ως έπαθλο μεγάλες ποσότητες ελαιόλαδου σε παναθηναϊκούς αμφορείς. Επιπλέον, στους αθλητικούς αγώνες χρησιμοποιούσαν το ελαιόλαδο ως αλοιφή για τη χαλάρωση των μυών. (Σημαντηράκης 2001).

Η ελαιοκαλλιέργεια συνεχίστηκε και κατά τους πρωτοχριστιανικούς χρόνους για να ανθίσει στα βυζαντινά χρόνια. Δεν παρεμπόδισε την ανάπτυξη της ούτε η περίοδος της Τουρκοκρατίας. Η ελιά υπήρξε πάντα ένας από τους συνδετικούς κρίκους της αλυσίδας που συνδέει τον αρχαίο ελληνικό κόσμο με την Ελλάδα του σήμερα.

Ο ρόλος της ελιάς και του ελαιόλαδου επεκτάθηκε και σε πολλές ακόμα χρήσεις, με πρακτική σημασία στην καθημερινή ζωή. Απέκτησε συμβολική σημασία σε αρκετές κοινωνικές και θρησκευτικές εκδηλώσεις του ανθρώπου. Κατά τη κρητο-μυκηναϊκή περίοδο χρησίμευε στην παρασκευή αρωμάτων και αλοιφών. Το θεωρούσαν φορέα αγνότητας και καθαρότητας και το χρησιμοποιούσαν για την υγιεινή του σώματος.

3.3 Υγεία, ελιά και ελαιόλαδο

Βασικό προϊόν των Μεσογειακών λαών αποτελούσε από την αρχαιότητα το ελαιόλαδο. Η σημαντική θρεπτική του αξία καθώς και οι θεραπευτικές του ιδιότητες είναι

γνωστές από την αρχαιότητα αφού ο Ιπποκράτης ο πατέρας της ιατρικής, αναφερόταν σε αυτό σαν την «ιδανική θεραπεία». Οι αρχαίοι Έλληνες θεραπευτές χρησιμοποιούσαν το ελαιόλαδο για την επούλωση πληγών, για τη ναυτία, για τη χολέρα. Επίσης, γνωστές είναι από την αρχαιότητα και οι αφροδισιακές του ιδιότητες. Τις ελιές χρησιμοποιούσε η λαϊκή ιατρική ως θεραπευτικό μέσο. Το ίδιο και τα φύλλα της ελιάς που είχαν αντισηπτική, ηρεμιστική και αντιπυρετική ιδιότητα.

Παρατηρείται έντονα ότι και οι επιστήμονες της σημερινής εποχής υποστηρίζουν τη χρήση του ελαιόλαδου ως ευεργετικό μέσο καθώς θεωρούν ότι βοηθά στην αποφυγή καρδιακών ανωμαλιών (πχ εμφράγματα), στην ενίσχυση της πνευματικής διαύγειας και στην σωστή λειτουργία του πεπτικού συστήματος.

Πέρα από την υγεία το ελαιόλαδο έχει αποκτήσει και θρησκευτική σημασία καθώς με τη διάδοση του Χριστιανισμού, κατέχει σπουδαία θέση στη λειτουργία της χριστιανικής θρησκείας. Η φλόγα του καντηλιού συμβολίζει το θείο φως, πηγή της υπέρτατης αλήθειας. Το ελαιόλαδο το χρησιμοποιούν στα ξόρκια και στις λαϊκές δεισιδαιμονίες. Επίσης, το Άγιο Μύρο δημιουργείται από το ελαιόλαδο και τις αρωματικές ουσίες ενώ στο Ευχέλαιο χρησιμοποιούν το κρασί και το ελαιόλαδο. (Δόγμα-Ι.Μ. ΚΙΣΣΑΜΟΥ)

Η σημαντική θέση που κατείχε η ελιά και το ελαιόλαδο στη διατροφή των αρχαίων Ελλήνων, η οποία διατηρείται μέχρι και σήμερα, φάνηκε με την συστηματοποίηση καλλιέργειας της ήμερης ελιάς έναντι της άγριας ελιάς. Σύμφωνα με τους νόμους του Σόλωνα σε θάνατο καταδικαζόταν όποιος ξεριζωνε ελιά ενώ δίπλα στην ελιά απαγορευόταν να φυτευτεί άλλο δένδρο.

Τέλος, φανερές είναι οι ομοιότητες στη χρήση του ελαιόλαδου από τα αρχαία χρόνια μέχρι και σήμερα και αυτό είναι η απόδειξη της συνέχειας του πολιτισμού, της διατροφής και του τρόπου ζωής που διακατέχει τους Έλληνες διαχρονικά. Ακόμα και σήμερα το ποσοστό καλλιεργούμενης έκτασης σε ελαιόδεντρα καλύπτει το 30% ενώ σε σύνολο καλλιέργειας δέντρων τα ελαιόδεντρα αγγίζουν μέχρι και το 80%.

4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ

4.1 Ελαιόλαδο

Ως ελαιόλαδο χαρακτηρίζεται ο χυμός του καρπού της ελιάς, ο οποίος έχει παραχθεί μόνο με μηχανικά μέσα, χωρίς καμία χημική επεξεργασία.

Είναι ένα μεσογειακό, παραδοσιακό προϊόν και θεωρείται υγιεινότερο από όλα τα λίπη και έλαια που καταναλώνει στη διατροφή του ο άνθρωπος. Η ποιότητα του εξαρτάται από τον τρόπο που καλλιεργείται, τον τρόπο της ελαιοποίησης, τον χρόνο συγκομιδής της και τον τρόπο αποθήκευσης του.

Η κατανάλωση του τα τελευταία έτη παρουσιάζει αύξηση με γοργούς ρυθμούς σε πολλές χώρες του πλανήτη. Συγκριτικά, με τα φυτικά έλαια αυτό που το καθιστά πολύτιμο είναι η υψηλή διατροφική του αξία μαζί με την ασύγκριτη γεύση του. Όμως το κόστος του ανά κιλό είναι πολύ υψηλότερο από τα άλλα λίπη και έλαια εξαιτίας του ότι το ελαιόλαδο βγαίνει από το δέντρο και έχει παραγωγή μικρότερη ανά μονάδα επιφάνειας καλλιεργήσιμης γης.

4.1.1 Σύσταση ελαιολάδου

Το ελαιόλαδο αποτελείται από τρία είδη λιπαρών οξέων: τα κεκορεσμένα, τα μονοακόρεστα και τα πολυακόρεστα οξέα. Έχει ως κύριο υλικό δομήσεως του μορίου του, το μονοκόρεστο λιπαρό οξύ και το ελαϊκό. Τα μονοακόρεστα λιπαρά κατέχουν ποσοστό μέχρι και 83% μονοακόρεστα λιπαρά. Η διαφορετικότητα του και η μοναδικότητα του ως βιολογικής και θρεπτικής αξίας, σε σύγκριση με τα άλλα έλαια, οφείλεται στην συνύπαρξη ελαϊκού, λινολικού και λινολενικού οξέος. Επίσης, είναι πλούσιο σε λιποδιαλυτές βιταμίνες Α, D, E και περιέχει και βιταμίνη Β και C, μεταλλικά στοιχεία και ιχνοστοιχεία. Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω ο συνδυασμός των ακόρεστων και κορεσμένων λιπαρών οξέων καθώς και τον αντιοξειδωτικών που διαθέτει το ελαιόλαδο το τοποθετούν στις πρώτες θέσεις των πιο θρεπτικών φυτικών ελαίων.

Πίνακας 4 : Χημική σύσταση ελαιολάδου

Συστατικά	Ποσοστό %
Νερό	50-60
Λάδι	15-30
Αζωτούχες ουσίες (πρωτεΐνες κ.λπ)	2-5
Σάκχαρα	2-4
Κυτταρίνη και άλλοι πολυσακχαρίτες	3-6
Ανόργανα συστατικά	1-2

Πηγή : (Σημειώσεις Ρεκούμη 2022)

Το ελαιόλαδο κυρίως είναι μίγμα εστέρων της γλυκερόλης με ανώτερα λιπαρά οξέα (τριγλυκερίδια):

- ελαϊκό κυρίως (ακόρεστο)
- παλμιτικό και στεατικό (κορεσμένα)

Οι εστέρες αυτοί λόγω υδρόλυσης διασπώνται εν μέρει σε γλυκερόλη και ελεύθερα οξέα. Η παρουσία ελεύθερων οξέων μειώνει την ποιότητα του ελαιολάδου.

Πίνακας 5: Περιεκτικότητα (%) του ελαιολάδου σε λιπαρά οξέα

<u>Λιπαρά οξέα</u>		<u>Περιεκτικότητα (%)</u>	
		<u>Όρια Δ. Σ. Ε.</u>	<u>Ελληνικά ελαιόλαδα</u>
<u>Παλμιτικό</u>	C16:0	7,5 - 20,0	7,5-16,0 11,3*
<u>Παλμιτελαϊκό</u>	C16:1	0,3 - 3,5	0,4-2,3 1,1*
<u>Στεατικό</u>	C18:0	0,5 - 5,0	1,4-3,8 2,5*
<u>Ελαϊκό</u>	C18:1	55,0 - 83,0	67,6-79,2 75,5*

4.1.2 Ποιότητα ελαιολάδου

Ως ποιότητα θεωρείται "το σύνολο των ιδιοτήτων και χαρακτηριστικών μιας υπηρεσίας ή ενός προϊόντος, που ικανοποιούν εκφρασμένες ή συνεπαγόμενες ανάγκες". Οι απαιτήσεις που έχει ο καταναλωτής από τα τρόφιμα τη σημερινή εποχή περιλαμβάνουν την αναζήτησή για τις οργανοληπτικές ιδιότητες του προϊόντος, την υγιεινή και την ασφάλεια, τα θρεπτικά συστατικά και τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία. Η ποιότητα του ελαιολάδου χαρακτηρίζεται από πολλές παραμέτρους οι οποίες ορίζουν την ανταγωνιστικότητα του. Σημαντικό στοιχείο αποτελεί ότι το ελαιόλαδο μπορεί εύκολα να νοθευτεί με την προσθήκη σπορέλαιων και χρωστικών ουσιών.

Υπάρχουν βασικά ποιοτικά χαρακτηριστικά σύμφωνα με τα οποία αξιολογείται η ποιότητα του ελαιολάδου :

- **Οξύτητα:** Η οξύτητα είναι η περιεκτικότητα του ελαιολάδου σε ελεύθερα λιπαρά οξέα τα οποία δημιουργούνται από τη δράση που έχει το ένζυμο λιπάση το οποίο

το συναντάμε στον καρπό. Η οξύτητα επηρεάζεται αρνητικά από την διάρκεια αποθήκευσης του ελαιόκαρπου μετά τη συγκομιδή μέχρι και την εξαγωγή του ελαιολάδου, ο υπερώριμος ή τραυματισμένος καρπός και η προσβολή του καρπού από τον δάκο.

- **Χρώμα** : Καθορίζεται κυρίως από τις χρωστικές ουσίες (χλωροφύλλες και καροτένια) που κυριαρχούν στον καρπό κατά τη διάρκεια της συγκομιδής του. Το χρώμα μπορεί να είναι από ανοιχτό πράσινο έως πράσινο σκούρο. Επιπλέον, σημαντικό ρόλο παίζει ο τύπος του ελαιουργείου και η διαδικασία παραλαβής του ελαιολάδου από τον καρπό.
- **Οσμή-Γεύση**: Το άρωμα και η γεύση εξαρτώνται από το κλίμα και τις συνθήκες εδάφους στις οποίες αναπτύχθηκε , από την ωριμότητα του καρπού, από την ποιότητα του λαδιού, καθώς και από την ποικιλία του ελαιόδεντρου . Όταν ο καρπός από πράσινο έντονο γίνεται μωβ και έπειτα μαύρος τότε σημαίνει ότι έχει επιτευχθεί η μεγαλύτερη συγκέντρωση των αρωματικών συστατικών του ελαιολάδου. Η γεύση του μπορεί να είναι φρουτώδης, πικρή, πικάντικη (θετικές ιδιότητες), είτε να έχει οσμή-γεύση μούργας, μούχλας, όξινη, ταγγισμένη (αρνητικές ιδιότητες).
- **Πυκνότητα (παχύτητα)**: η περιοχή στην οποία παράγεται ορίζει και την η παχύτητα του ελαιολάδου. Ο λόγος που πάντα το λάδι ανεβαίνει πάνω από το νερό στο ποτήρι είναι επειδή το λάδι έχει μικρότερη πυκνότητα.
- **Διαύγεια**: μεγαλύτερη διαύγεια έχει το ελαιόλαδο το οποίο προέρχεται από ώριμο καρπό, σε σχέση με εκείνο που προέρχεται από πρώιμο καρπό.

4.1.3 Ποιοτικές κατηγορίες ελαιόλαδου

Σύμφωνα με το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου (International Olive Council), το οποίο είναι υπεύθυνο για την προστασία της ποιότητας του ελαιολάδου και των καταναλωτών , προβλέπονται συγκεκριμένοι κανονισμοί και ακολουθείται συγκεκριμένη μεθοδολογία που αφορά διεθνείς σταθερές για την ποιοτική κατάταξη του ελαιολάδου.

Επίσημες ποιοτικές κατηγορίες ελαιολάδου :

1. Παρθένα Ελαιόλαδα

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα ελαιόλαδα που λαμβάνονται από τον καρπό της ελιάς μόνο με μηχανικές μεθόδους ή με άλλες φυσικές επεξεργασίες, σε καταστάσεις οι οποίες προστατεύουν το ελαιόλαδο από αλλοίωση χωρίς να έχει υπάρξει κάποια επεξεργασία εκτός της πλύσης, της διήθησης , της μετάγγισης και της φυγοκέντρωσης . Εξαιρέση αποτελούν τα έλαια τα οποία αποκτώνται με διαλύτες, με ύλες οι οποίες έχουν βιοχημική

δράση, ή με την μέθοδο πρόσμειξης με έλαια άλλης φύσης ή με μεθόδους επανεστεροποίησης.

Τα έλαια αυτά ταξινομούνται ως εξής :

1. Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο. Είναι το ανωτέρας ποιότητας ελαιόλαδο που παράγεται μόνο με μηχανικές μεθόδους από την ελιά. Επιπλέον, το χρώμα του είναι εξαιρετικό και έχει οξύτητα που πρέπει να είναι μικρότερη από 0,8%.
2. Παρθένο Ελαιόλαδο. Το έλαιο το οποίο παράγεται μόνο με μηχανικές μεθόδους. Επιπλέον, τα οργανοληπτικά του χαρακτηριστικά είναι καλά και η οξύτητα του είναι μικρότερη του 2% .
3. Ελαιόλαδο Λαμπάντε . Η οξύτητα του είναι μεγαλύτερη από 2% και τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του ακολουθούν τα προβλεπόμενα της κατηγορίας αυτής.

2. Εξευγενισμένο Ελαιόλαδο

Είναι το ελαιόλαδο το οποίο δημιουργείται από τον εξευγενισμό παρθένων ελαιολάδων. Έχει οξύτητα που δεν υπερβαίνει το 0,3 % και τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του ακολουθούν όσα αναφέρονται στην κατηγορία αυτή.

3.Ελαιόλαδο-αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα

Προέρχεται από την μίξη παρθένου και εξευγενισμένου ελαιολάδου , χωρίς να περιλαμβάνεται το λαμπάντε ελαιόλαδο. Η οξύτητα του δεν ξεπερνάει το 1% και τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του ακολουθούν όσα προβλέπονται στην κατηγορία αυτή.

4. Ακατέργαστο Πυρηνέλαιο

Είναι το ελαιόλαδο που προέρχεται από τους πυρήνες της ελιάς, έπειτα από επεξεργασία με διαλύτες ή με φυσικά μέσα ή με το λαμπάντε ελαιόλαδο.

5. Εξευγενισμένο Πυρηνέλαιο

Είναι το έλαιο το οποίο προέρχεται από τον εξευγενισμό του ακατέργαστου πυρηνελαίου. Έχει οξύτητα η οποία είναι μέχρι το 0,3% και τα υπόλοιπα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ακολουθούν όσα προβλέπονται στην κατηγορία αυτή.

6. Πυρηνέλαιο

Η ανάμειξη εξευγενισμένου πυρηνελαίου και παρθένου ελαιολάδου, χωρίς να περιλαμβάνεται το λαμπαντε ελαιόλαδο δημιουργεί το πυρηνέλαιο. Η οξύτητα του δεν υπερβαίνει το 1% και τα άλλα χαρακτηριστικά του ακολουθούν την κατηγορία αυτή.

Οι μέγιστες οξύτητες για τις κατηγορίες ελαιολάδου, είναι οι παρακάτω: –

Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο | Μέγιστη οξύτητα 0,8% σε ελαϊκό οξύ

– Παρθένο Ελαιόλαδο | Μέγιστη οξύτητα 2% σε ελαϊκό οξύ

– Ελαιόλαδο αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα |

Μέγιστη οξύτητα 1% σε ελαϊκό οξύ

– Πυρηνέλαιο | Μέγιστη οξύτητα 1% σε ελαϊκό οξύ

Το ελαιόλαδο διακρίνεται επιπλέον και σε άλλες κατηγορίες οι οποίες είναι :

-Ελαιόλαδο Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π) : Αναφέρεται στο Εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο το οποίο παράγεται σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή με βασικό γνώρισμα το αποκλειστικό γεωγραφικό περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται οι καλλιέργειες. Τα χαρακτηριστικά του οφείλονται κυρίως στο ιδιαίτερο γεωγραφικό περιβάλλον το οποίο αποτελείται από εγγενείς φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες, και η παραγωγή καθώς και η επεξεργασία του πραγματοποιείται σε γεωγραφική περιοχή η οποία είναι οριοθετημένη .

-Ελαιόλαδο Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.ΕΚ) : Αφορά την κατηγορία Έξτρα Παρθένο Ελαιόλαδο κατάγεται από την συγκεκριμένη περιοχή ή τόπο ή χώρα, η συγκεκριμένη ποιότητα, ή χαρακτηριστικά τα οποία αποδίδονται στην συγκεκριμένη γεωγραφική καταγωγή, και η μεταποίηση, η παραγωγή και η επεξεργασία λαμβάνουν χώρα στην γεωγραφική περιοχή η οποία είναι οριοθετημένη.

4.1.4 Η θρεπτική αξία του ελαιολάδου

Το πιο υγιεινό λίπος παγκοσμίως είναι το ελαιόλαδο. Αποτελεί το βασικό πυλώνα της μεσογειακής διατροφής και οι λαοί οι οποίοι το έχουν εντάξει συστηματικά στη διατροφή τους θεωρούνται από του πιο υγιείς. Αρκετές μελέτες έχουν αποδείξει αποδείξει απιστημονικά τις ευεργετικές ιδιότητες που έχει το ελαιόλαδου στον άνθρωπο.

Συγκεκριμένα σε έρευνα όπου συμμετέχοντες ήταν οι μεσογειακές χώρες της Ευρώπης, οι βόρειες χώρες τις Η.Π.Α και της Ευρώπης διαπιστώθηκε ότι οι χώρες της Μεσογείου είχαν από 2 έως 3 φορές μικρότερη θνησιμότητα από παθήσεις καρδιαγγειακές. Οι κάτοικοι της Κρήτης αποδείχθηκε ότι είχαν την μικρότερη θνησιμότητα αλλά και την

μεγαλύτερη μακροζωία. Σε αυτό οφείλεται η μεσογειακή διατροφή που ακολουθούν, η οποία περιλαμβάνει ψωμί, λαχανικά, όσπρια, φρούτα, μέτριες ποσότητες ψαριού και πουλερικών και κυρίως ελαιόλαδο.

Τα οφέλη που προσφέρει στην υγεία το ελαιόλαδο προέρχονται από την συγκεκριμένη μορφή των λιπαρών οξέων που περιέχει καθώς και των αντιοξειδωτικών. Σε ποσοστό 70% με 80% είναι τα μονοακόρεστα λιπαρά οξέα, από 6% έως 16% είναι τα ωμέγα έξι, από 0,3 έως 1,3% είναι τα ωμέγα τρία, ενώ 8% έως 10% καταλαμβάνουν τα κορεσμένα λιπαρά οξέα. Η περιεκτικότητα αυτή σε όλα τα παραπάνω τοποθετεί το ελαιόλαδο στην πρώτη θέση σε σύγκριση με τα άλλα ελαιόλαδα.

Τα αντιοξειδωτικά που περιέχονται στο ελαιόλαδο κάνουν τη μεγάλη διαφορά όσον αφορά τη διατροφική του αξία. Οι φυτοχημικές αυτές ενώσεις είναι βιοενεργές και προστατεύουν από διάφορες ασθένειες της υγείας. Η ολεοκανθάλη και η ελαιουρωπαίνη αποτελούν τα κύρια αντιοξειδωτικά στοιχεία του ελαιολάδου έχοντας παράλληλα και δράση αντιφλεγμονώδη. Είναι φυτοχημικά στοιχεία τα οποία αποτρέπουν την οξειδωση της «κακής» χοληστερίνης LDL.

Το ελαιόλαδο περιλαμβάνει 64%-86% ελαϊκό οξύ. Επιπλέον, περιλαμβάνει αρκετή ποσότητα σε στερόλες και σε πολυακόρεστα λιπαρά οξέα και αποτελεί πηγή βιταμίνης E. Η ποσότητα σε τοκοφερόλη στο παρθένο ελαιόλαδο είναι 100 έως 140 μg τοκοφερόλης/g ελαίου.

Το ολεϊκό οξύ που βρίσκεται στο ελαιόλαδο έχει την ικανότητα να μειώνει του δείκτες φλεγμονής όπως η C-αντιδρώσα πρωτεΐνη. Η ποσότητα ελαιοκανθάλης που εμπεριέχεται στο ελαιόλαδο ακολουθεί την ίδια δράση με αυτή της ιμπουπροφένης και την καθιστά την βασική αντιφλεγμονώδη δράση που προσφέρει το ελαιόλαδο. Επιστήμονες έχουν αναφέρει ότι σε 50 μl εξαιρετικά παρθένου ελαιολάδου η ποσότητα της ελαιοκανθάλης προσφέρει αναλγητική δράση ίση με το 10% της ιμπουπροφένης που δίνεται στους ενήλικες.

Το Αλτσχάϊμερ είναι μια νευροεκφυλιστική ασθένεια που οδηγεί σε γεροντική άνοια. Η νόσος αυτή αποθηκεύει μια μορφή πρωτεϊνών σε μορφή αμυλοειδών πλακών επιφανειακά στους νευρώνες του εγκεφάλου. Ύστερα, από επιστημονικό πείραμα σε ποντίκια βγήκαν αποτελέσματα που έδειξαν ότι ένα συστατικό του ελαιόλαδου βοήθησε ώστε να απομακρυνθούν αυτές οι πλάκες από τον εγκέφαλο.

Επιπλέον, μια ακόμα μελέτη απέδειξε πως όσοι από το δείγμα ακολουθούσαν μεσογειακή διατροφή η οποία ήταν πλούσια σε ελαιόλαδο είχαν ως αποτέλεσμα ο

εγκέφαλος τους να λειτουργεί ευεργετικά και να έχουν λιγότερο κίνδυνο στην εμφάνιση νευρολογικών διαταραχών.

Όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνουν τις ευεργετικές δράσεις που προσφέρει το ελαιόλαδο στον ανθρώπινο οργανισμό και το καθιστούν προϊόν υγιεινής διατροφής. Η κατανάλωση του συνίσταται όχι μόνο για άτομα που νοσούν αλλά και για άτομα υγιή. Φυσικά η κατανάλωση του χρειάζεται να γίνεται με μέτρο στο πλαίσιο μιας υγιεινής μεσογειακής διατροφής. Μέσα από τις έρευνες που έχουν λάβει χώρα κατά καιρούς διαπιστώνεται ότι ο ισχυρισμός που έδωσε ο Όμηρος αναφέροντας το ελαιόλαδο ως <<υγρό χρυσό>> επιβεβαιώνεται.

4.2 Επιτραπέζια ελιά

Η ελιά είναι ένα καρποφόρο δέντρο, ονομάζεται ελαιόδεντρο είναι αειθαλές και ο καρπός της είναι ανεκτίμητος. Το γένος στο οποίο ανήκει ονομάζεται Oleaceae και περιλαμβάνει έως και 30 διαφορετικά είδη. Το γνωστό σε είδος ελιά, η olea europa είναι αιωνόβιο και φτάνει σε ύψος 5-20 μέτρα.

4.2.1 Μορφολογία ελιάς

Η ελιά έχει την ικανότητα να απλώνεται σε βάθος και πλάτος ανάμεσα σε βράχους αλλά και πέτρες, αυτό αποδεικνύει πόσο πολύ ανεπτυγμένο είναι το ριζικό της σύστημα. Όταν το έδαφος είναι αργιλώδες έχοντας ετήσια βροχόπτωση 400μμ , το ριζικό σύστημα της ελιάς είναι επιφανειακό με όριο τα 60 εκατοστά βάθος. Όταν το έδαφος είναι άνυδρο και φτωχό , η ελιά για να επιβιώσει δυναμώνει το ριζικό της σύστημα. Όταν το έδαφος αερίζεται λίγο τότε το ριζικό σύστημα της μεγαλώνει κοντά στην επιφάνεια , ενώ όταν το έδαφος είναι αμμώδες το ριζικό της σύστημα αναπτύσσεται σε βάθος με μεγάλη έκταση.

Στα πρώτα στάδια του δέντρου ο κορμός του είναι λείος και πράσινος. Με το πέρασμα των χρόνων παίρνει πιο γκρι χρώμα , γίνεται πιο παχύς , εμφανίζονται ρυτίδες και σφαιροβλάστες , τα λεγόμενα εξογκώματα , που έχουν διάφορα μεγέθη.

Οι τρεις κατηγορίες όπου χωρίζονται οι βλαστοί είναι σε μακρά με 1,9-2,2cm, σε κοντά με 1,3-1,7cm και σε πολύ κοντά με 0,8-1cm μεσογονάτια διαστήματα.

Τα μεσογονάτια διαστήματα είναι η απόσταση μεταξύ δύο σειρών φύλλων. Οι βλαστοί αναπτύσσονται πλάγια και επάκρια. Όταν η θερμοκρασία φτάσει στους 11°C αρχίζει η βλάστηση και όταν η θερμοκρασία φτάσει περίπου στους 22° C ευνοείται η καρπόδεση. Η βλάστηση στην Ελλάδα η βλάστηση ξεκινάει στις αρχές Απριλίου και φτάνει μέχρι και τα μέσα του Οκτώβρη.(Κυριτσάκης,1978)

Τα φύλλα της ελιάς είναι λεπτά και στενόμακρα σαν λόγχες, λεπτά, και έχουν αντίθετη σταυροειδή διάταξη. Το χρώμα τους είναι πράσινο σκούρο στο επάνω μέρος και γκρι ανοιχτό στο κάτω μέρος. Ανάλογα με την ποικιλία της ελιάς το σχήμα τους μπορεί να είναι είτε λογχοειδές είτε στενόμακρο. Η διάρκεια της ζωής τους φτάνει τα 3 έτη και την άνοιξη πραγματοποιείται η πτώση τους.

Η ποικιλία της ελιάς έχει σημαντικό ρόλο και στις διαστάσεις και το σχήμα στο οποίο θα έχει ο καρπός. Το χρώμα του καρπού κατά το στάδιο της ωρίμανσης ξεκινάει από πράσινο, στη συνέχεια γίνεται καφέ με κόκκινο και στο τέλος γίνεται μαύρο, κάτι που δεν συμβαίνει στη λευκόκαρπη ποικιλία. Στο εσωτερικό του καρπού βρίσκεται ο πυρήνας ο οποίος είναι πολύ σκληρός και προστατεύει ένα μόνο σπέρμα.

Στις περισσότερες ποικιλίες και περιοχές το ποσοστό του λαδιού στον καρπό της ελιάς ξεκινάει να αυξάνεται από τον μήνα Αύγουστο μέχρι και τον Ιανουάριο. Στην ψίχα βρίσκεται το λάδι κατά 96% ενώ το υπόλοιπο 4% βρίσκεται στον πυρήνα, στο κουκούτσι.

Εν κατακλείδι, το 96% της συνολικής ποσότητας λαδιού σε κάθε καρπό έχει ολοκληρωθεί στις αρχές Ιανουαρίου. Ο σωστός χρόνος όπου θα γίνει η συγκομιδή είναι πολύ σημαντικός καθώς γίνεται μία και μόνο φορά το χρόνο. Ένα σημαντικό κριτήριο για την συγκομιδή είναι το μαύρο χρώμα που παίρνει ο καρπός μόνο όταν οι ελαιώνες είναι αρδευόμενοι.

4.2.2 Σύσταση καρπού ελιάς

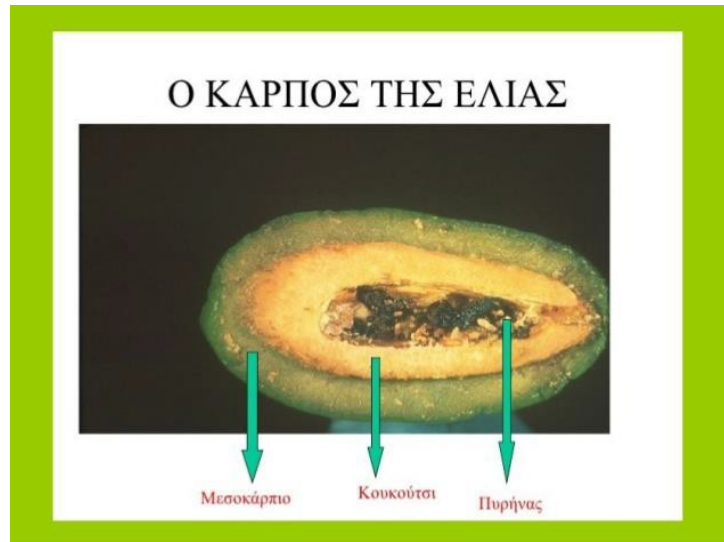
Ο καρπός της ελιάς είναι δρύπη, δηλαδή σαρκώδης καρπός με ξυλώδες ενδοκάρπιο. Έχει μήκος 2-3cm, διάμετρο 1-2cm και βάρος 3-10 kg.

Ο ελαιοκάρπος έχει τα παρακάτω συστατικά μέρη :

1. Την επιδερμίδα ή φλούδα
2. Τη σάρκα ή μεσοκάρπιο
3. Το κουκούτσι ή πυρήνας

Το 65% έως 85% του βάρους των καρπών είναι ο φλοιός και το μεσοκάρπιο του καρπού ενώ ο πυρήνας μπορεί να κυμαίνεται από 15 έως 35%.

Η επιδερμίδα μαζί με τη σάρκα ονομάζονται και περικάρπιο του ελαιοκάρπου.

Σχήμα 2 : Απεικόνιση καρπού της ελιάς

Το επικάρπιο ή επιδερμίδα προστατεύει τον καρπό από έντομα και μικροοργανισμούς. Στην επιδερμίδα βρίσκονται τα στομάτια τα οποία είναι μικρά ανοίγματα όπου μέσω αυτών γίνεται ανταλλαγή αερίων O₂, CO₂ και υγρασίας κατά την αναπνοή του καρπού .

Είναι πλούσια σε ημικυτταρίνη, ληγνίνη και πηκτίνη, και σε ένα εξωτερικό στρώμα κυτίνης, μια κηρώδη ουσία που κάνει την επιδερμίδα αδιάβροχη. (Κυριτσάκης,1978)

Στο μεγαλύτερο μέρος του καρπού είναι το μεσοκάρπιο (Garrido Fernandez et al., 1997) και περιέχει παρεγγυματικά κύτταρα με διάσταση 300-500μμ και με ενδιάμεσους μεσοκυττάρους χώρους από O₂ και CO₂.

Στο εσωτερικό των κυττάρων υπάρχει το κενοτόπιο (χυμοτόπιο), το οποίο περιέχει κυτταρικό χυμό με όλες τις πολικές ουσίες διαλυμένες σε αυτόν, όπως σάκχαρα. Στον ίδιο χώρο υπάρχει το ελαιόλαδο όπου είναι σε μορφή σταγονιδίων σε ελεύθερη κατάσταση.

Το ενδοκάρπιο αποτελείται από το οστεώδες (ξυλοποιημένο) περίβλημα και το ενδοσπέρμιο ή αμύγδαλο. Είναι πλούσιο σε λάδι και πρωτεΐνη και περιβάλλεται από μια ελαστική μεμβράνη. Επιπλέον, στο ενδοκάρπιο περιέχεται το σπέρμα το οποίο αποτελεί το 3% του βάρους του καρπού. Το ίδιο το ενδοκάρπιο καταλαμβάνει το 10% έως 30% του καρπού.

Το αμύγδαλο του ενδοκαρπίου είναι πηγή πρωτεϊνών, το επικάρπιο είναι άπεμπτο, το ενδοκάρπιο απορρίπτεται επομένως θρεπτική και βιολογική αξία έχουν μόνο τα κύτταρα της σάρκας της ελιάς.

4.2.3 Χημική σύσταση της ελιάς

Τα κυριότερα συστατικά του καρπού της ελιάς είναι το νερό, οι λιπαρές ουσίες, τα σάκχαρα, τα οργανικά οξέα, οι πηκτίνες, οι πρωτεΐνες, οι φαινολικές ουσίες, η ελευρωπαινη, οι χρωστικές ουσίες, τα ανόργανα συστατικά και οι βιταμίνες. Οι περιεκτικότητες διαφοροποιούνται ανάλογα τη ποικιλία, τις καλλιεργητικές μεθόδους και το βαθμό ωρίμανσης.

Πίνακας 6: Κύρια συστατικά της σάρκας της ελιάς με τις αντίστοιχες περιεκτικότητες τους

Συστατικό	Αναλογία (%)
Υγρασία	60-75
Λιπαρές ουσίες	10-25
Σάκχαρα	3,8-7,3
Πρωτεΐνες	1-2
Πηκτίνες	<0,6
Οργανικά οξέα	0,5-1,0
Φαινολικές ουσίες	2-3

Συστατικό	Αναλογία (%)
Λοιπά συστατικά	3-7

Πηγή : Ρεκούμη, 2022

- **Νερό ή υγρασία** : είναι το κύριο συστατικό του καρπού της ελιάς με περιεκτικότητα 60-70% του νεπού βάρους και υπάρχει κυρίως στα χυμοτόπια, όπου είναι διαλυμένα όλα τα υδατοδιαλυτά συστατικά. Η ποσότητα της υγρασίας στον καρπό, ορίζει την καλή εμφάνιση και το σχήμα. Όταν η ποσότητα νερού είναι υψηλή τότε ο καρπός έχει σχήμα είναι κανονικό και τα κύτταρα είναι σε σπαργή. Όταν το νερό είναι σε μικρότερη ποσότητα μέσα στα κύτταρα ο καρπός συρρικνώνεται. Η

απώλεια βάρους στον καρπό καθορίζεται από τον εμπορικό τύπο της ελιάς καθώς κατά την επεξεργασία της η περιεχόμενη υγρασία ελαττώνεται.

- **Λιπαρές ουσίες** : καταλαμβάνουν το 25% της περιεκτικότητας του καρπού αποτελούνται κυρίως διγλυκερίδια, ελεύθερα λιπαρά οξέα και τριγλυκερίδια. Το ελαιικό οξύ είναι το κυριότερο λιπαρό οξύ. Οι λιπαρές ουσίες ως μη πολικές ουσίες δεν εκχυλίζονται κατά το στάδιο της επεξεργασίας με αλκάλι κατά την ζύμωση των βρώσιμων ποικιλιών με αποτέλεσμα να μην παρατηρείται μεταβολή πριν και μετά την επεξεργασία στην περιεκτικότητά τους.
- **Σάκχαρα**: τα σάκχαρα που βρίσκονται στο καρπό της ελιάς είναι τα απλά σάκχαρα όπως γλυκόζη, φρουκτόζη, μονόζη, γαλακτόζη, και σακχαρόζη και τα σύνθετα σάκχαρα όπως οι πολυσακχαρίτες . Στη ζύμωση των βρώσιμων ποικιλιών η ποσότητα σε σάκχαρα είναι καθοριστικής σημασίας.
- **Πρωτεΐνες**: το ποσοστό πρωτεΐνης στον ελαιόκαρπο κυμαίνεται μεταξύ 1,5-3% αναλόγως την ποικιλία και το στάδιο ανάπτυξης. Οι πρωτεΐνες στη δόμηση του μορίου τους έχουν σημαντικά αμινοξέα όπως είναι η αργινίνη η οποία είναι σημαντική για τη διατροφή του ανθρώπου.
- **Πηκτίνες**: ευθύνονται για τη συνεκτικότητα της σάρκας και συμπληρώνουν το μεσοδιάστημα ανάμεσα σε δυο γειτονικά κύτταρα. Η περιεκτικότητα κυμαίνεται στο 2%.
- **Οργανικά οξέα** : στη σάρκα του ελαιόκαρπου περιέχονται το μελικό, το οξαλικό και το κιτρικό οξύ με αναλογία 0,5% έως 1% ανάλογα με το βάρος της σάρκας . Η οξύτητα της μάζας δεν είναι υψηλή και το όξινο PH που δημιουργείται κυμαίνεται κοντά στο 5,5.
- **Φαινολικές ουσίες** : οι φαινολικές ουσίες βρίσκονται άφθονες στον καρπό της ελιάς. Επηρεάζουν το χρώμα και τη γεύση και δίνουν την χαρακτηριστική πικρή γεύση. Οι πολυφαινόλες είναι υδατοδιαλυτές και θα πρέπει να απομακρυνθούν από τον καρπό για να καταστεί εδώδιμος. Επιπλέον, επειδή έχουν υψηλές συγκεντρώσεις μπορεί να παρεμποδίσουν τη δράση των γαλακτικών βακτηρίων λόγω της αντιμικροβιακής τους δράσης.
- **Ελευρωπαΐνη** : ανήκει στις πολυφαινόλες και η πικρή γεύση του καρπού οφείλεται σε αυτή για αυτό και θα πρέπει να απομακρυνθεί για να γίνει η ελιά βρώσιμη. Είναι υδατοδιαλυτή με αποτέλεσμα τη συνεκχύλιση της με το νερό από τη σάρκα.

- **Βιταμίνες** : ο καρπός της ελιάς δε θεωρείται πηγή βιταμινών όπως περιέχει κάποια ποσότητα που είναι σημαντική για τη διατροφή του ανθρώπου. Το ποσοστό ανέρχεται στο 1,5% του βάρους της ελαιομάζας. Οι βιταμίνες που περιέχουν οι ελιές είναι τα καροτένια , η βιταμίνη C και η θειαμίνη.
- **Χρωστικές ουσίες** : δεν έχουν κάποια αξία θρεπτική για τον ανθρώπινο οργανισμό είναι σημαντικές όμως, στην παραγωγή επιτραπέζιων ελιών αφού το χρώμα αποτελεί σημαντικό παράγοντα. Ο καρπός που είναι πράσινος περιέχει χλωροφύλλες που αναπτύσσονται στα πρώιμα στάδια ανάπτυξης. Έπειτα, αντικαθίστανται από ανθοκυάνες στο φυσικό ώριμο καρπό. Όταν ο καρπός είναι μαύρος σημαίνει ότι είναι υπερώριμος και έχει μελαμίνες.
- **Ανόργανα συστατικά** : συμμετέχουν ως υλικά δομικά και εξασφαλίζουν την ρυθμιστική ικανότητα στο μεσοκάρπιο. Τα βασικά ανόργανα συστατικά είναι το κάλιο σε ποσοστό 60-70%, το χλώριο, το ασβέστιο, το νάτριο, το μαγνήσιο, ο φώσφορος. Επίσης, περιέχει σίδηρο και ψευδάργυρο που είναι απαραίτητα για τον ανθρώπινο οργανισμό.

4.2.4 Ποικιλίες επιτραπέζιας ελιάς

Σε παγκόσμιο επίπεδο υπάρχουν περίπου 600 ποικιλίες ελιάς . Στην Ελλάδα έχουν περιγράψει 80 ποικιλίες. Σύμφωνα με τον εθνικό κατάλογο σε κάθε χώρα καλλιεργούνται ποικιλίες που εμφανίστηκαν ή επιλέχτηκαν στην ίδια τη χώρα. Οι ξένες ποικιλίες που καλλιεργούνται στην Ελλάδα είναι λίγες. Αρχικά, οι διάφορες ποικιλίες ταξινομούνται ανάλογα με τον προορισμό χρήσης του καρπού σε ποικιλίες για ελαιοποίηση, επιτραπέζιες ποικιλίες και ποικιλίες διπλής χρήσης.

Επιπλέον, ανάλογα με το βάρος τους οι ελιές διακρίνονται σε μικρόκαρπες με βάρος 1,2 έως 2,6 g, σε μεσόκαρπες με βάρος 2,8 έως 4,3 g και στις αδρόκαρπες με βάρος 4,3 έως 10,5 g και παραπάνω .

Πίνακας 7 : Παραγωγή λαδιού και επιτραπέζιας ελιάς ανά περιοχή.

Περιοχή	Παραγωγή λαδιού	Επιτραπέζιες ελιές
Πελοπόννησος	Κορωνέικη, Μαστοειδής, Κοθρέϊκη, Αγουρομανακοελιά, Κουτσουρελιά, Μεγαρείτικη	Καλαμών, Γαϊδουρολιά, Μεγαρείτικη
Κρήτη	Κορωνέικη, Μαστοειδής, Θρουμπολιά	Θρουμπολιά, Καλαμών
Κεντρική Ελλάδα	Μεγαρείτικη, Μαστοειδής, Κολυμπάδα, Αμφίσσης, Κοθρέϊκη	Αμφίσσης, Καρυδολιά, Καλαμών, Κοθρέϊκη
Ιόνια νησιά	Λιανολιά Κερκύρας, Ασπρολιά, Καλοκαιρίδα	Βασιλικάδα, Αμφίσσης
Νησιά του Αιγαίου	Βαλανολιά, Αδραμυτινή, Θρουμπολιά	Βαλανολιά, Θρουμπολιά
Μακεδονία	Χαλκιδικής, Θρούμπα, Θάσου	Χαλκιδικής
Ήπειρος	Λιανολιά Κερκύρας, Αμφίσσης	Αμφίσσης
Αιτωλοακαρνανία	Κουτσουρελιά, Κορωνέικη, Κοθρέϊκη	Αμφίσσης, Καλαμών, Καρυδολιά, Κοθρέϊκη

Πηγή : Ρεκούμη|2022

Οι κυριότερες ποικιλίες επιτραπέζιας ελιάς που παράγονται στην χώρα μας είναι:

1) Κορωνεϊκή (*olea europaea*)

Αποτελεί τη <<βασίλισσα>> της ελιάς και είναι η πιο διάσημη ποικιλία στην Ελλάδα. Μόνο αυτή ανταγωνίζεται την αγριελιά στις αντίξοες συνθήκες. Ο καρπός της είναι πολύ μικρός, το σχήμα της είναι κυλινδροκωνικό και η θηλή της μικρή. Έχει ακίδα οξεία, πυρήνα με σχήμα ίδιο με του καρπού και επτά αβαθείς γλυφές. Το λάδι που περιέχει είναι 27%, είναι πολύ παραγωγική και βγάζει λάδι εκλεκτής ποιότητας.

Είναι κατάλληλη για πυκνές φυτεύσεις, όμως είναι ευαίσθητη στο Δάκο και το Ρυγχίτη. Είναι ανθεκτική σε ξηρούς ανέμους και προσαρμόζεται καλά σε ξηροθερμικές συνθήκες. Εμφανίζεται κυρίως σε περιοχές της Κρήτης και της νότιας Πελοποννήσου. Ως το καλύτερο εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο θεωρείται το ΠΟΠ Καλαμάτας το οποίο είναι ποικιλίας Κορωνέϊκης ποικιλίας.

2) Κονσερβολιά

Ο καρπός της είναι σφαιρικός ή ωοειδής, με άσπρα φακίδια και βάρος 5,7 g. Ο πυρήνας είναι κυλινδρικός με ακίδα και 7 βαθιές γλυφές. Η υφή της είναι ανώμαλη σαν να φέρει μικρά αγκάθια. Επίσης, ανήκει στην κατηγορία των ανδρόκαρπων ποικιλιών και η απόδοση της σε λάδι είναι 16%.

Παρουσιάζει υψηλή αντοχή στις ζάρες, και αντέχει συγκέντρωση άλατος περίπου 10%. Ωριμάζει από τα μέσα Νοέμβρη έως τα τέλη Δεκεμβρίου και καλλιεργείται κυρίως για την παραγωγή πράσινων και μαύρων κονσερβών εκλεκτής ποιότητας αλλά και για λάδι εκλεκτής ποιότητας. Η ποικιλία αυτή είναι πολύ παραγωγική και είναι ευαίσθητη στο βερτισίλλιο.

3) **Καλαμών**

Καλλιεργείται στην Ελλάδα κυρίως στους νόμους Μεσσηνίας, Φθιώτιδας και Αιτωλοακαρνανίας. Είναι ποικιλία στα όρια μεταξύ μεσόκαρπης και ανδρόκαρπης. Ο καρπός της είναι ελλειψοειδής, κυρτός προς τη μία πλευρά και έχει βάρος 5,6 g. Και ο πυρήνας μοιάζει με το σχήμα του καρπού, ως μισοφέγγαρο, με 9-10 αβαθείς γλυφές. Η απόδοση σε λάδι είναι 17% και καλλιεργείται κυρίως για την παραγωγή κονσερβών τύπου χαρακτές-ξυδάτες καθώς και για λάδι εκλεκτής ποιότητας. Ωριμάζει το Νοέμβριο και αποκτά το τυπικό βαθύ μαύρο χρώμα. Ευδοκίμει σε περιοχές με υψηλή ατμοσφαιρική υγρασία, σε εδάφη μέσης σύστασης, με άριστο pH 7,0. Επίσης, αντέχει στο βερτισίλλιο και το δάκο και ωριμάζει όψιμα. Η ποικιλία αυτή είναι μεγάλης εμπορικής αξίας και οι κονσερβοποιημένοι καρποί εξάγονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Η.Π.Α., καθώς και σε τρίτες χώρες.

4) **Γαϊδουρελιά**

Είναι η πλέον μεγαλόκαρπη ελληνική ποικιλία ελιάς. Ο καρπός είναι επίμηκες έχοντας κυρτωμένη τη μία πλευρά και με βάρος 10 γραμμάρια. Η περιεκτικότητα σε λάδι είναι 17% και η συγκομιδή των καρπών γίνεται από το τέλος Οκτωβρίου ως το τέλος Νοεμβρίου. Οι καρποί χρησιμοποιούνται για την παραγωγή πράσινων ή ημιώριμων ελιών και την παρασκευή εναλλακτικών λαδιών πολύ καλής ποιότητας.

5) **Μεγαρίτικη**

Είναι μια ποικιλία περιορισμένης εξάπλωσης. Ο καρπός της είναι κυλινδροκωνικός, με τη μια πλευρά κυρτωμένη και με θηλή και με βάρος 4,2 g. Ο πυρήνας της είναι ροπαλοειδής με τη μια πλευρά κυρτωμένη και με 10 αβαθείς γλυφές. Η απόδοση της σε λάδι είναι 21%. Είναι η πιο ανθεκτική στη ξηρασία, παράγει ελαιόλαδο καλής ποιότητας και χρησιμοποιείται για την παρασκευή κονσερβών πράσινων τσακιστών και μαύρων πατητών.

6) **Θρουμπολιά**

Είναι ποικιλία μεσόκαρπη που καλλιεργείται στα νησιά Αιγαίου, την Αττική και την Κρήτη. Ο καρπός της είναι κυλινδροκωνικός με θηλή και βάρος 3,5 έως 4,0 g . Ο πυρήνας είναι κυλινδροκωνικός και κυρτός από τη μια πλευρά , με ακίδα και 9 γλυφές και η απόδοση του σε λάδι είναι 28%. Το χαρακτηριστικό της είναι ότι οι καρποί χάνουν την πικρή τους γεύση επάνω στο δέντρο μετά από τις βροχές του Φθινοπώρου. Συγκεκριμένα, σε κάποιο στάδιο εξέλιξης του καρπού, ο καρπός απόκτα χαλκοπράσινο χρώμα και ξεπικρίζει αυτόματα. Παράγει τις επιτραπέζιες ελιές με την ονομασία <<θρούμπες>>. Η ποικιλία χρειάζεται αρκετή υγρασία και έδαφος γόνιμο, δεν βγάζει καρπούς σε ξηροθερμικές περιοχές και έχει αυξημένες απαιτήσεις σε ψύχος.

7) **Κοθρέικη**

Κοθρέικη ή αλλιώς Μανάκι είναι μεσόκαρπη ποικιλία. Ο καρπός της είναι σφαιρικός, ωοειδής με συνεκτική σάρκα. Ο πυρήνας είναι κυλινδροκωνικός από τη μια πλευρά και έχει 7 αβαθείς γλυφές και η περιεκτικότητα σε ελαιόλαδο είναι 18%. Έχει χρώμα έντονο μαύρο και είναι κατάλληλη για παραγωγή εύγευστων βρώσιμων ελιών. Επίσης, η ποικιλία αυτή είναι ανεκτική σε ανέμους και ξηρασία και σε υψόμετρο μέχρι 900 μέτρα.

8) **Καρυδολιά**

Ανήκει στην κατηγορία των αδρόκαρπων ποικιλιών. Ο καρπός της είναι κυλινδροκωνικός με δυο ράχες που είναι αντίθετες σε όλο το μήκος του καρπού. Η περιεκτικότητα του σε λάδι είναι 18 έως 23%. Είναι ανθεκτική και παραγωγική στο ψύχος και είναι κατάλληλη για την παραγωγή πράσινης και μαύρης ελιάς.

4.2.5 Οι σημαντικότερες ξένες ποικιλίες

Σε παγκόσμιο επίπεδο οι ποικιλίες ελιάς είναι περίπου 1.600, η Ιταλία και η Ισπανία καταλαμβάνουν το 50% αυτών. Στην Ελλάδα συχνά εισέρχονται ποικιλίες επιτραπέζιων ελιών , με τους καρπούς τους όμως δεν μπορούν να συγκριθούν με εκείνων που παράγονται στη χώρα καταγωγής τους, εξαιτίας των καλλιεργητικών συνθηκών.

Manzanillo : Είναι ισπανικής προέλευσης και έχει καταγωγή από την Dos Hermanas της Σεβίλλης. Βγάζει πράσινες ελιές , ο καρπός ωριμάζει τον Οκτώβριο, και η περιεκτικότητα σε λάδι είναι 20%. Σαν ποικιλία δεν είναι απαιτητική αφού αντέχει στη ξηρασία και στο κυκλοκόνιο , όμως όχι στο ψύχος.

Gordal : Είναι Ισπανική από τη Σεβίλλη, είναι ως ποικιλία μεγαλόκαρπη και καλλιεργείται στην Ελλάδα και την Αμερική. Προσφέρει εξαιρετικής ποιότητας επιτραπέζια ελιά άρμης μαύρη και πράσινη.

Ascolana : Είναι Ιταλικής προέλευσης ποικιλία που βρίσκεται στην Αμερική, το Ισραήλ και λιγότερο στην Ελλάδα. Προσφέρει ελιές άρμης σε πράσινο χρώμα και το περιεχόμενο σε ελαιόλαδο 19% και έχει σάρκωμα πολύ απαλό.

Picholine : Είναι η καταλληλότερη για την παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς πράσινου χρώματος. Η ποικιλία είναι Γαλλική, έχει σχήμα ωοειδές με λίγο κυρτό πυρήνα. Η ποικιλία αυτή είναι ανθεκτική και προσαρμόσιμη σε διαφορά είδη εδαφών. Το σάρκωμα της είναι νόστιμο.

4.2.6 Διατροφική αξία

Η επιτραπέζια ελιά αποτελεί μια από τις σπουδαιότερες τροφές για τις χώρες της Μεσογείου. Μελέτες έχουν αποδείξει ότι η μεσογειακή διατροφή συσχετίζεται με τη μακροζωία και την προστασία της ανθρώπινης υγείας από διάφορα νοσήματα. Η σάρκα της ελιάς έχει βιολογική αξία. Τα τρία τέταρτα του λίπους τους είναι ελαικό οξύ, ένα μονοακόρεστο λιπαρό οξύ.

Η υψηλή περιεκτικότητα των ελιών σε μονοακόρεστα λιπαρά συσχετίζεται με μειωμένο κίνδυνο καρδιαγγειακής νόσου. Τα αντιοξειδωτικά που περιέχουν οι βρώσιμες ελιές είναι δέκα φορές περισσότερα από το ελαιόλαδο. Είναι πλούσιες σε βιταμίνες Α και Ε και έχουν μικρότερες ποσότητες σε βιταμίνες Β1, Β6 και Β12. Οι βιταμίνες αυτές συμβάλουν στη βελτίωση του μεταβολισμού και του νευρικού συστήματος. Είναι πλούσιες σε φαινόλες που βοηθούν στη λειτουργία της καρδιάς και σε ιχνοστοιχεία όπως είναι το σίδηρο, το ασβέστιο και το κάλιο. Ο Σίδηρος συμβάλει στην καλή κατάσταση του αίματος, το ασβέστιο στα γερά δόντια και οστά και το κάλιο στην ομαλή λειτουργία της καρδιάς.

Οι ελιές είναι επίσης , καλή πηγή ινών. Τα υλικά αυτά είναι σημαντικά για το εντερικό σύστημα και μειώνουν και το πρόβλημα της δυσκοιλιότητας.

5. ΑΓΟΡΑ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΕΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΑΓΟΡΑ

5.1 Η ελληνική αγορά ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών

Το ελαιόλαδο και η επιτραπέζια ελιά είναι τα πιο διαδεδομένα παραδοσιακά αγροτικά προϊόντα της χώρας μας. Η δεύτερη μεγαλύτερη παραγωγός χώρα στην

Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η Ελλάδα και βρίσκεται στις τρεις πρώτες θέσεις παγκοσμίως στην παραγωγή ελαιολάδου, επίσης οι εξαγωγές και των δυο προϊόντων είναι σημαντικές.

Στον παραγωγικό τομέα της επιτραπέζιας ελιάς και του ελαιολάδου υπάρχουν πολλές μεγάλες επιχειρήσεις για επεξεργασία ή τυποποίηση ή και τα δυο μαζί. Επιπλέον, υπάρχουν πολλοί συνεταιρισμοί και αγροτικοί συνεταιρισμοί που δημιουργούν τα προϊόντα τους τα μέλη και στη συνέχεια τα πωλούν.

5.2 Εγχώρια παραγωγή ελαιολάδου

Ο σημαντικότερος γεωργικός κλάδος στην Ελλάδα είναι ο ελαιοκομικός κλάδος. Η Ελλάδα είναι μια από τις πιο μεγάλες ελαιοπαραγωγικές χώρες παγκοσμίως καταλαμβάνοντας την Τρίτη θέση. Στην πρώτη θέση βρίσκεται η Ισπανία και ακολουθεί η Ιταλία. Σε πολλές περιοχές της χώρας μας το ελαιόλαδο είναι υψηλής ποιότητας. Η συνολική παραγωγή του ελαιολάδου κάθε χρόνο είναι διαφορετική αναλόγως την ελαιοκομική χρόνια. Η εποχικότητα της παραγωγής αγγίζει σε επίπεδο χώρας το $\pm 20\%$.

Στην Ελλάδα σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. οι ελαιοπαραγωγοί ανέρχονται περίπου στους 600.000 με διασπορά σε 50 νομούς της χώρας. Η Πελοπόννησος και η Κρήτη βρίσκονται στην κορυφή σύμφωνα με ποσότητα και την ποιότητα του ελαιολάδου που παράγουν. Ο αριθμός των ελαιοπαραγωγών των περιφερειών αυτών ξεπερνά τις 200.000 και η παραγωγή ξεπερνά τους 250.000 τόνους με κυρίαρχους τους νόμους Μεσσηνίας και Ηρακλείου. Το 80% της παραγωγής είναι εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο και τα ελαιόδεντρα ανέρχονται σε 133.000.000.

Στον κάτωθι πίνακα παρουσιάζονται τα στοιχεία για τις ελιές που γίνονται λάδι ανάλογα με την περιοχή .

Πίνακας 8: Ελιές που γίνονται λάδι ανά περιοχή

Περιοχές	Ελιές για λάδι
	Έκταση σε στρέμματα
Πεδινές	2.511.000
Ημιορεινές	2.186.000
Ορεινές	1.749.000
Σύνολο	6.446.000

Πηγή : Υπουργείο Γεωργίας

Στις περιφέρειες τις Πελοποννήσου και της Κρήτης το μεγαλύτερο ποσοστό του ετήσιου εισοδήματος των οικογενειών οφείλεται στην παραγωγή και μεταπώληση του ελαιολάδου.

Η παραγωγή του ελαιολάδου όσον αφορά την ποσότητα εξαρτάται από την περιεκτικότητα των ελιών σε λάδι. Σε μεγάλο βαθμό οι καιρικές συνθήκες είναι αυτές που επηρεάζουν το μέγεθος της παραγωγής των ελαιοδέντρων που παράγουν λάδι. Η κάθε χρονία διαφέρει από την προηγούμενη καθώς εάν σε μια ελαιοκομική περίοδο υπάρχει μεγάλη παραγωγή η επόμενη χρονία δεν θα είναι τόσο μεγάλη. Αυτό το αναφέρουν ως κυκλικότητα της παράγωγης.

Επιπροσθέτως, μεγάλη αύξηση τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στην παραγωγή βιολογικού ελαιολάδου. Η χώρα μας ωστόσο, παράγει και πυρηνέλαιο περίπου 30.000 με 35.000 τόνους , η παραγωγή αντιστοιχεί στο 8-10% του παραγόμενου ελαιολάδου. Το ελληνικό πυρηνέλαιο εξάγεται στην ισπανική και ιταλική αγορά, ενώ ειδικά στην Ισπανία είναι ευρέως διαδεδομένο.

5.3 Εγχώρια κατανάλωση ελαιολάδου

Σύμφωνα με τα στοιχεία από την κατά κεφαλήν κατανάλωση ελαιολάδου παγκοσμίως, η Ελλάδα είναι μία από τις κορυφαίες χώρες . Με βάση τις μελέτες του IOC, την περίοδο 2019-2020, η χώρα μας καταλαμβάνει την 2η θέση της λίστας, πολύ κοντά στην πρώτη Ισπανία. Συγκεκριμένα, η κατά κεφαλήν κατανάλωση ελαιολάδου σε ετήσια βάση υπολογίζεται στα 11 γραμμάρια ανά κάτοικο. Η Ισπανία κατέχει την πρώτη θέση με 11,2 γραμμάρια ανά κάτοικο.

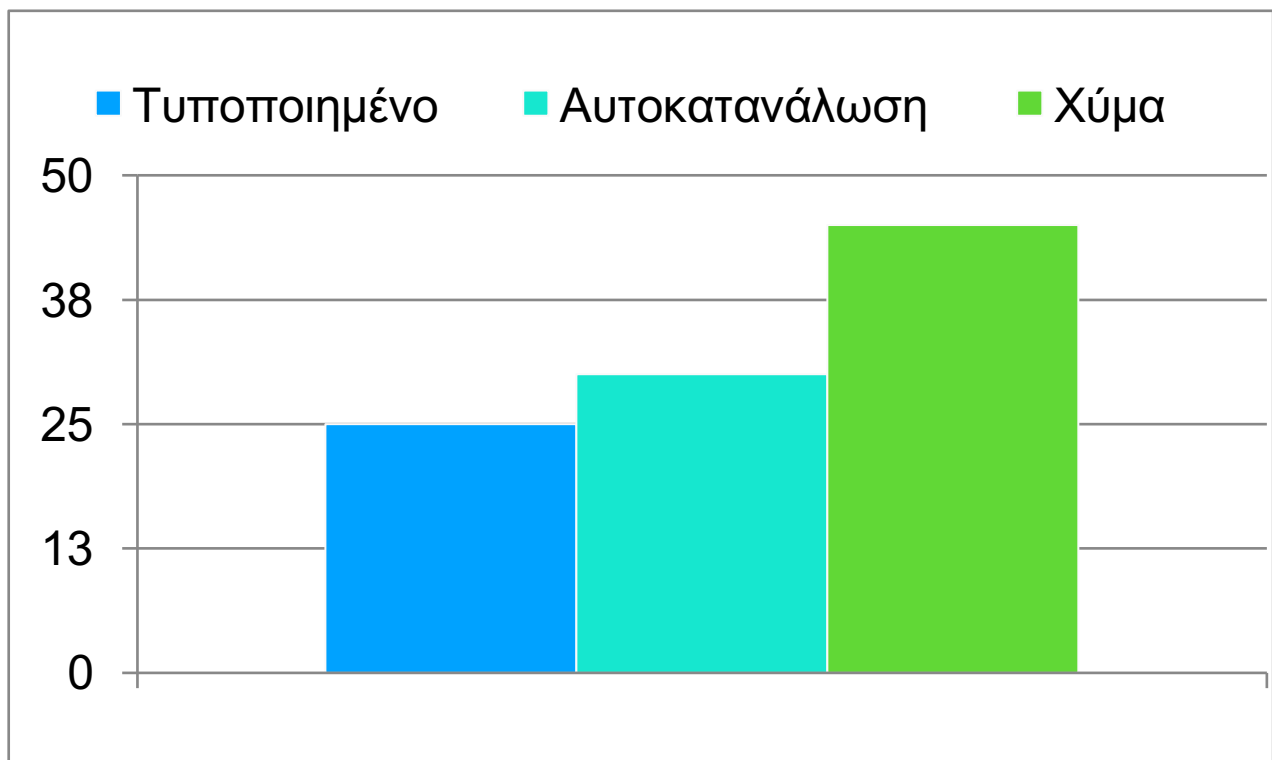
Το ποσοστό των νοικοκυριών που καταναλώνουν εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο στην Ελλάδα αγγίζει το 57% ενώ το 74% το προμηθεύεται από φίλους και συγγενείς. Σύμφωνα από πρόσφατη έρευνα με δείγμα 859 νοικοκυριών, επιβεβαιώθηκε ότι η κατανάλωση του ελαιολάδου είναι εξαιρετικά υψηλή στην Ελλάδα, αφού 2 μόλις από αυτά τα νοικοκυριά δεν καταναλώνουν ελαιόλαδο. Τα νοικοκυριά χρησιμοποιούν το ελαιόλαδο στο μαγείρεμα με την πιο συχνή χρήση να γίνεται στις σαλάτες και τα μαγειρευτά.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις που αφορούν την περίοδο 2015/2016 σχετικά με το χύμα ελαιόλαδο, το μεγαλύτερο μέρος της συνολικής εγχώριας κατανάλωσης αφορούσε το χύμα ελαιόλαδο σε ποσοστό που άγγιξε το 75%, με ένα όμως μερίδιο του 30% που αφορά σε αυτοκατανάλωση. Το 25% αφορά το τυποποιημένο ελαιόλαδο. Όσον αφορά το τυποποιημένο λάδι τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας (private label) καταλαμβάνουν σημαντικό μερίδιο τα οποία διαφημίζονται από τα supermarkets τα οποία έχουν διεισδύσει στην αγορά σε μεγάλο βαθμό.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την ICAP (κλαδική μελέτη 2011) τα προαναφερόμενα μεγέθη προκύπτουν λαμβάνοντας υπόψη:

- α) τα αποθέματα
- β) την εκτιμώμενη παραγωγή
- γ) τις εξαγωγές

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ο Κανονισμός 29/2012 όπου αναφέρεται στις προδιαγραφές εμπορίας του ελαιολάδου. Ο κανονισμός αυτός αναφέρει ότι το ελαιόλαδο απαγορεύεται να προσφέρεται στον τελικό καταναλωτή σε συσκευασίες μεγαλύτερης χωρητικότητας των πέντε λίτρων. Παρόλα αυτά μεγάλες ποσότητες ελαιολάδου προσφέρονται στην αγορά σε χύμα μορφή.

Σχήμα 3 : Διάρθρωση της εγχώριας κατανάλωσης ελαιολάδου 2010-2011, (ICAP Group ΑΕ)

5.4 Εγχώρια παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς

Ο ελαιώνας της χώρας συνεχώς αυξάνεται και πληθύνεται και συγκεκριμένα η επιτραπέζια ελιά. Ο όγκος παραγωγής ανέρχεται περίπου στους 200.000 με 220.000 τόνους. Πιο διαδεδομένη είναι η ελιά Χαλκιδικής όπου το 92% της παραγωγής εξάγεται.

Η Ελλάδα διαθέτει 160 εκατομμύρια ελαιόδεντρα, όπου τα 40 εκατομμύρια δέντρα αφορούν σε επιτραπέζιες ποικιλίες. Οι ελαιοπαραγωγοί είναι περίπου 64.000 με 13.500 εκμεταλλεύσεις.

Οι πρώτες επίσημες καταγραφές για τις εκτάσεις όπου καλλιεργούνται στην Ελλάδα με ελαιόδεντρα και για την παραγωγή ελαιοκάρπου ξεκινάνε το 1985 από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ, FAO.

Παρακάτω παρουσιάζονται τα στοιχεία για την επιτραπέζια ελιά ανάλογα με την περιοχή.

Πίνακας 9: Έκταση σε στρέμματα των επιτραπέζιων ελιών

Περιοχές	Επιτραπέζιες ελιές Έκταση σε στρέμματα
Πεδινές	536.000
Ημιορεινές	465.000
Ορεινές	374.000
Σύνολο	1.375.000

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας

Τα τελευταία χρόνια η παραγωγή σημειώνει αρκετές διακυμάνσεις λόγω των καιρικών συνθηκών που επικρατούν και τον ασθeneιών που επηρεάζουν τον καρπό της ελιάς, με αποτέλεσμα να μειώνεται η παραγωγικότητα και η ποιότητα του καρπού. Οι διακυμάνσεις οφείλονται στην παρεννιαυτοφορία, το φαινόμενο όπου το δέντρο ενώ έχει καρποφορία και ικανοποιητική παραγωγή τη μια χρονιά, την άλλη παρατηρείται πτώση της παραγωγής που δεν έχει σχέση με κλιματολογικά αίτια.

Στο παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η παραγωγή της επιτραπέζιας ελιάς στην Ελλάδα το διάστημα 1990 έως 2020 σύμφωνα με τα στοιχεία του IOC.

Πίνακας 10 : Παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς το διάστημα 1990 έως 2020

Ελαιοκομική περίοδος	Παραγωγή σε 1000 τόνους
1990/95	330
1995/00	400
2000/05	524
2005/10	541
2010/15	841
2015/20	1009

Πηγή : IOC

Παρατηρείται ότι, η πορεία είναι ανοδική από το 1990 έως το 2000. Από το 2010 έως το 2020 οι διακυμάνσεις είναι εντονότερες, με τις χαμηλότερες παραγωγές να σημειώνονται το 2011-2012 και 2013-2014 στους 130 χιλιάδες τόνους. Οι υψηλότερες παραγωγές καταγράφονται το 2017-2018 με 261 χιλιάδες τόνους και 2019-2020 με 207 χιλιάδες τόνους.

Οι Περιφέρειες με τη μεγαλύτερη παραγωγή βρώσιμων ελιών για το 2018 ήταν η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με 100.604 τόνους, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας με 105.195 τόνους, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με 69.357 τόνους, η Περιφέρεια Πελοποννήσου με 56.860 τόνους . Σε αυτές τις τέσσερις περιφέρειες έχει παραχθεί το 78,35% της συνολικής παράγωγης βρώσιμης ελιάς της Ελλάδας.

Η ετήσια παραγωγή της επιτραπέζιας ελιάς στην Ελλάδα αποτελεί περίπου το 8% της παγκόσμιας παραγωγής. Έχει υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας και έντονο εξαγωγικό χαρακτήρα με το 85% της παραγωγής να προορίζεται για εξαγωγή σε πάνω από 100 χώρες.

5.5 Εγχώρια κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών

Η εγχώρια κατανάλωση ελιάς για το 2020-2021 ήταν περίπου 10.000 τόνους, 11,1% αυξημένη σε σύγκριση με την προηγούμενη χρονιά.

Η ICAP σημειώνει ότι, στις επιτραπέζιες ελιές , τα προαναφερόμενα μεγέθη προκύπτουν από:

- α) τα αποθέματα
- β) την εκτιμώμενη παραγωγή
- γ) τις εξαγωγές.

Στην εγχώρια αγορά η χύμα μορφή επιτραπέζιας ελιάς καταλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό.. Παρόλα αυτά, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ότι η τυποποίηση των επιτραπέζιων ελιών έχει αρχίσει να αυξάνει το μερίδιο συμμετοχής της.

6. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΓΟΡΑ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ

Η δημοτικότητα και η κατανάλωση του ελαιολάδου και της ελιάς συνεχώς αυξάνεται στις διεθνείς αγορές. Σχετικά με τον τομέα του ανταγωνισμού είναι πολύ σημαντικές οι αναδιαμορφώσεις. Η Ισπανία παραδοσιακά διαθέτει τη μεγαλύτερη παραγωγή παγκοσμίως με 1,4 εκατομμύρια τόνους στο ελαιόλαδο και 570.000 τόνους ελιές. Η Ιταλία αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη δύναμη με παραγωγή ελαιολάδου περίπου

στους 300.000 τόνους. Στην Τρίτη θέση βρίσκεται η Ελλάδα με παραγωγή περίπου 235.000 τόνους. Η δύναμη της Ισπανίας και της Ιταλίας στις ξένες αγορές έχει αυξηθεί απότομα και καταλαμβάνουν όλο και μεγαλύτερη πρόσβαση στα δίκτυα εμπορίας ελαιολάδου του εξωτερικού.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης , η αύξηση της παραγωγής σε χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπάρχουν δυο κατηγορίες που εμφανίζονται: η πρώτη αφορά τις χώρες της βορείου Αφρικής και της ανατολικής Μεσογείου (Τουρκία, Αίγυπτος, Σύρια, Τυνησία κτλ.) και η επόμενη κατηγορία αναφέρεται σε χώρες όπως είναι η Καλιφόρνια, Αυστραλία, Νότια Αφρική, Νότια Αμερική κτλ.

Τέλος, παρατηρείται και προσπάθεια καλλιέργειας της ελιάς σε μεγάλες ασιατικές χώρες όπως είναι η Ινδία και η Κίνα . Σε παγκόσμιο επίπεδο επίσης, παρατηρείται ότι οι χώρες που παραγάγουν ελιές και ελαιόλαδο είναι αρκετές και αυτό που θα μπορούσε να κάνει την κάθε χώρα να ξεχωρίσει και να διεισδύσει στις διεθνείς αγορές περισσότερο από κάθε άλλη χώρα είναι η ποιότητα που προσφέρει και η τιμή.

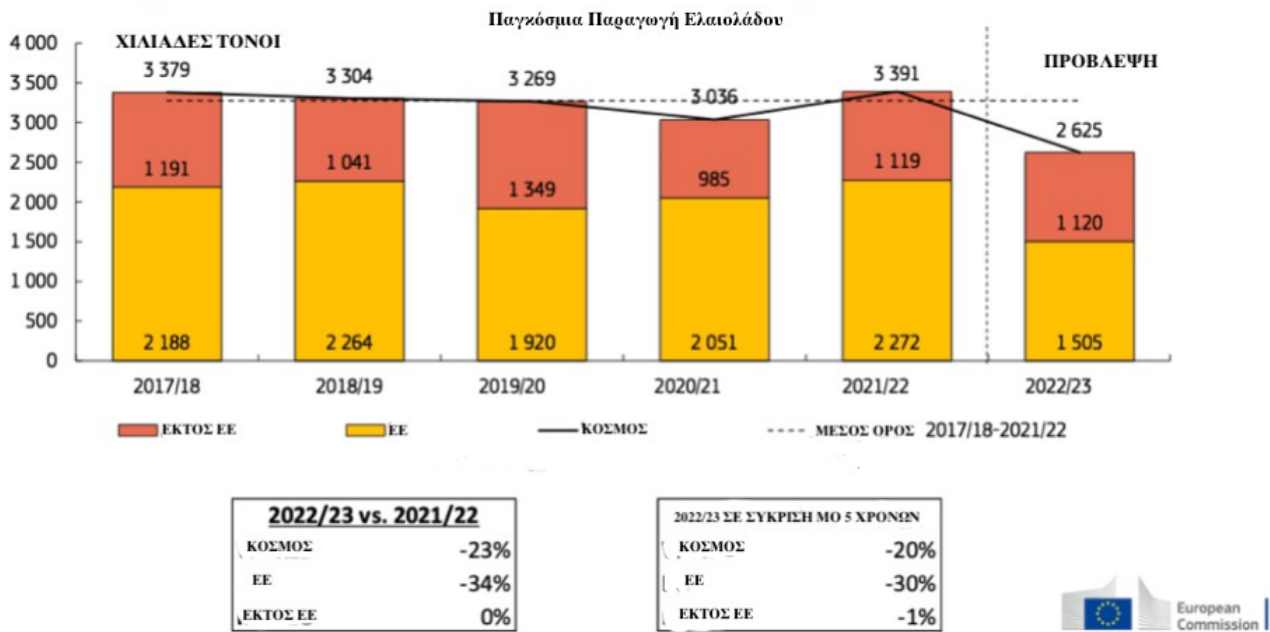
6.1 Η παγκόσμια παραγωγή του ελαιολάδου

Το 75% της διεθνούς παραγωγής ελαιολάδου προέρχεται από τα τρία μεσογειακά κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης , την Ισπανία , την Ιταλία και την Ελλάδα. Το μεγαλύτερο μέρος από τα υπόλοιπα κράτη δίνουν επτά άλλες μεσογειακές χώρες Τυνησία, Τουρκία, Σύρια, Μαρόκο, Ισραήλ, Πορτογαλία και Αλγερία. Οι Η.Π.Α. έχουν μια ετήσια παραγωγή περίπου στο 0,1% της διεθνούς παραγωγής.

Η Κροατία, η Σλοβενία και η Κύπρος εμφανίζουν αύξηση στην παραγωγή ελαιολάδου αν και όλες μαζί έχουν παραγωγή 11.200 τόνους ελαιόλαδου. Η συγκομιδή της Αλβανίας είναι περίπου 13.500 τόνων.

Η παγκόσμια παραγωγή ελαιόλαδου έμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα την τελευταία πενταετία, ελαφρά συρρικνωμένη και την περίοδο 2021/2022 ανήλθε στους 3,09 εκατ. τόνους συνολικά. Η αξία της παγκόσμιας αγοράς ελαιόλαδου μέχρι το 2026 υπολογίζεται να ανέλθει στα 1,74 δισ. ευρώ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία από το IOC η παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου παρουσίασε μείωση κάτω του μέσου όρου την περίοδο 2022/2023.

Σχήμα 4 : Παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου (International Olive Council, IOC)

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα η παραγωγή ελαιολάδου στην Ευρώπη το 2017-2018 ήταν στους 2.188 χιλιάδες τόνους, την περίοδο 2018-2019 υπάρχει μια μικρή αύξηση στους 2.264 χιλιάδες τόνους. Το επόμενο έτος 2019-2020 η παραγωγή μειώθηκε στους 1.920 χιλιάδες τόνους ενώ το 2020-2021 έχουμε αύξηση σε 2.051 χιλιάδες τόνους. Το 2021-2022 παρατηρείται η μεγαλύτερη παραγωγή στους 2.272 χιλιάδες τόνους. Από το διάγραμμα παρατηρείται ότι οι προβλέψεις για το 2022-2023 δεν είναι ενθαρρυντικές καθώς εμφανίζουν ότι η μείωση στην παραγωγή ελαιολάδου στην ευρωπαϊκή ένωση θα είναι τεράστια με 1.505 χιλιάδες τόνους.

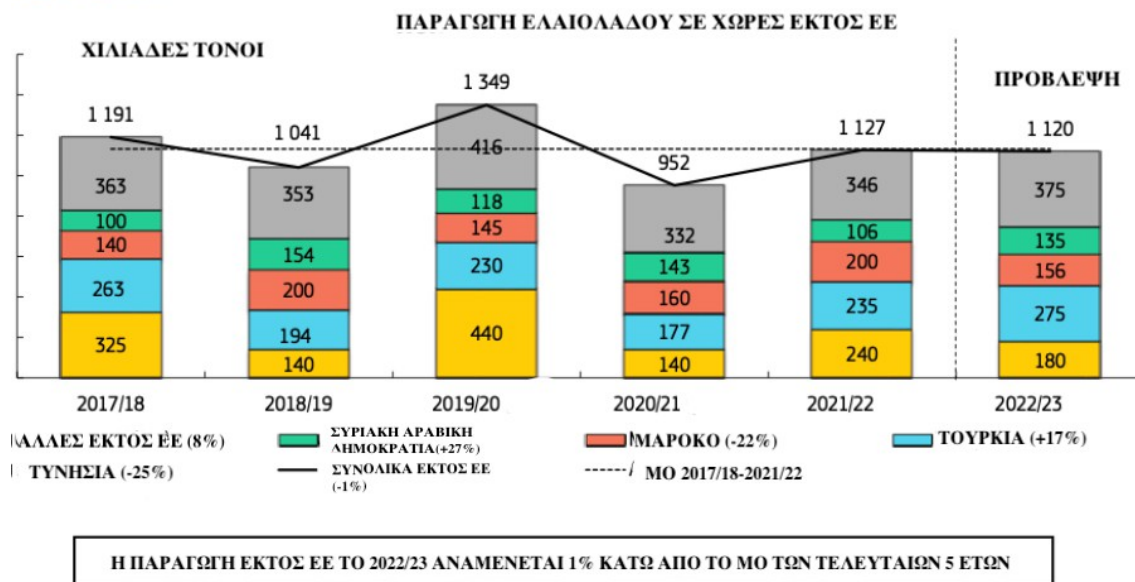
6.1.1 Παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου εκτός ΕΕ

Η παραγωγή ελαιολάδου σε χώρες εκτός ευρωπαϊκής ένωσης το 2017-2018 ήταν 1.191 χιλιάδες τόνους, το 2018-2019 ήταν 1.041 χιλιάδες τόνους, το 2019-2020 αυξήθηκε σε 1.349 χιλιάδες τόνους. Τεράστια μείωση υπήρξε την περίοδο 2020-2021 με παραγωγή μόλις 985 χιλιάδων τόνων, ενώ το 2021-2022 υπήρξε πάλι άνοδος με 1.119 χιλιάδες τόνους. Η πρόβλεψη για το 2022-2023 δείχνει ότι η παραγωγή ελαιολάδου στις χώρες εκτός ΕΕ θα παραμείνει σταθερή στους 1.120 χιλιάδες τόνους.

Σύμφωνα με το διάγραμμα την περίοδο 2021-2022 σε σύγκριση με την περίοδο 2022-2023 στην παραγωγή ελαιολάδου παρατηρήθηκε μείωση 23% στο κόσμο γενικότερα, -34% στην ΕΕ ενώ στις χώρες εκτός ΕΕ δεν υπήρξε ούτε αύξηση ούτε μείωση.

Την περίοδο 2022-2023 σε σύγκριση με το μέσο όρο 5 χρόνων ,παρατηρήθηκε μείωση 20% στην παραγωγή ελαιολάδου στο κόσμο, -30% στην ΕΕ και -1% στις χώρες εκτός ΕΕ.

Πιο συγκεκριμένα οι χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης που παράγουν ένα σημαντικό ποσοστό ελαιολάδου είναι η Τυνησία, το Μαρόκο, η Τουρκία και η Αραβική Δημοκρατία της Συρίας.

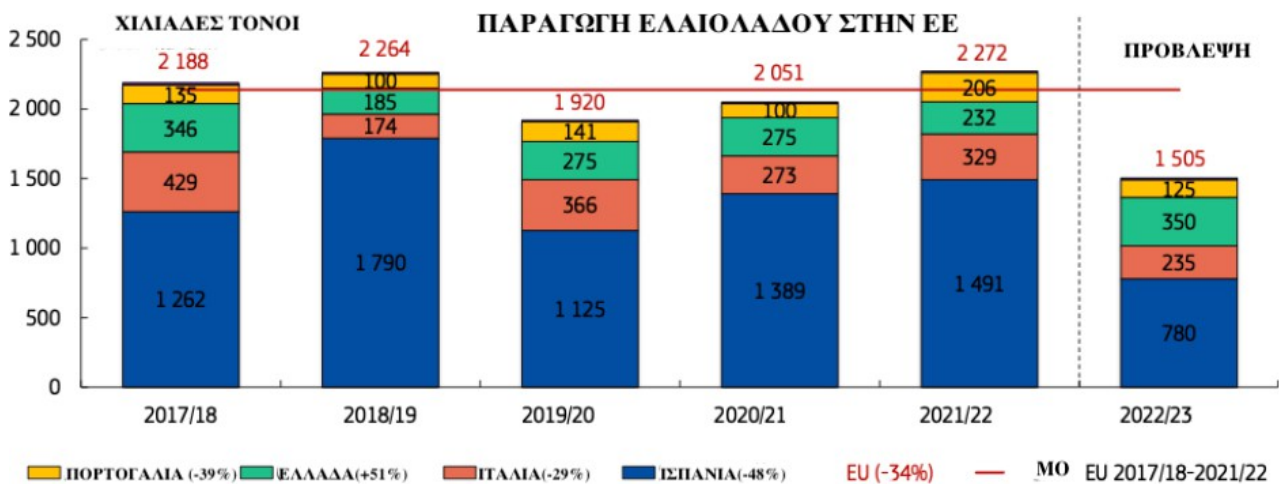
Σχήμα 5 : Παραγωγή ελαιολάδου σε χώρες εκτός ΕΕ, (International Olive Council, IOC)

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του IOC η παραγωγή στις χώρες αυτές εκτός ΕΕ παρέμεινε σταθερή. Την περίοδο 2021-2022 το Μαρόκο είχε παραγωγή 200.000 τόνων σε σχέση με την περίοδο 2020-2021 όπου είχε παραγωγή 160.000 τόνων. Η Τουρκία είχε 235.000 τόνους έναντι 177.000 τόνων, η Συρία 106.000 τόνους έναντι 143.000 τόνων ενώ η Τυνησία παρουσίασε τεράστια αύξηση το 2021-2022 με 240.000 τόνους έναντι 140.000 τόνων το 2020-2021.

Η συνολική παραγωγή των χωρών αυτών το 2021-2022 ήταν 1.127.000 τόνοι . Οι προβλέψεις για την περίοδο 2022-2023 δείχνουν ότι η παραγωγή θα είναι σταθερή στους 1.120.000 τόνους. Γενικότερα η παγκόσμια παραγωγή των χωρών εκτός ΕΕ αναμένεται 1% κάτω από το μέσο όρο της πενταετίας.

6.1.2 Παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου σε χώρες εντός ΕΕ

Αντίθετα με την σταθερότητα που παρατηρείται στην παγκόσμια παραγωγή των χωρών εκτός ΕΕ , στην Ευρώπη οι διακυμάνσεις είναι μεγάλες και οι προβλέψεις δείχνουν ότι η μείωση θα είναι τεράστια.

Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΕ ΤΟ 2022/23 ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ 30% ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΣΟ ΟΡΟ ΤΩΝ 5 ΕΤΩΝ

Σχήμα 6: Παραγωγή ελαιολάδου στην ΕΕ, (International Olive Council, IOC)

Σύμφωνα με το Σχήμα 6 το 2021-2022 η Ισπανία είχε παραγωγή 1.491 τόνων, μεγαλύτερη σε σχέση με το 2020-2021 που η παραγωγή της ήταν στους 1.389 τόνους. Η Ιταλία είχε μεγάλη αύξηση το 2021-2022 με 329 χιλιάδες τόνους έναντι των 273.000 τόνων το 2020-2021. Η Πορτογαλία το 2021-2022 είχε παραγωγή 206.000 τόνους έναντι των 100.000 τόνων το 2020-2021. Τέλος η Ελλάδα ήταν η μόνη χώρα που είχε μείωση. Το 2021-2022 είχε παραγωγή ελαιόλαδου 232.000 τόνων ενώ το 2020-2021 είχε 275.000 τόνους. Συνολικά οι χώρες είχαν αύξηση το 2021-2022 με 2.272 τόνους έναντι 2.051 τόνων το 2020-2021.

Η πρόβλεψη για την συνολική παραγωγή των χωρών της ΕΕ το 2022-2023 δείχνουν μια μείωση της τάξεως του 34% με 1.505 τόνους. Η Ισπανία θα έχει μείωση 48% με 780.000 τόνους , στην Ιταλία προβλέπεται μείωση 29% με 235.000 τόνους, στην Πορτογαλία προβλέπεται μείωση 39% με 125.000 τόνους. Αντίθετα η Ελλάδα προβλέπεται ότι θα έχει τεράστια αύξηση της τάξεως του 51% με παραγωγή ελαιολάδου 350.000 τόνων. Η συνολική παραγωγή των χωρών της ΕΕ αναμένεται να είναι 30% χαμηλότερη από το μέσο όρο των τελευταίων 5 ετών.

Πίνακας 11 : Εκτιμώμενη παραγωγή ελαιολάδου ανά χώρα (2022/23).

Χώρα	Εκτιμώμενη παραγωγή ελαιολάδου 2022/23 (σε τόνους)	Μεταβολή (%) σε σχέση με την περίοδο 2021/22
Ισπανία	780.000	-48%
Ελλάδα	350.000	51%
Τουρκία	275.000	17%
Ιταλία	235.000	-29%
Τυνησία	180.000	-25%
Μαρόκο	156.000	-22%
Συρία	135.000	27%
Πορτογαλία	125.000	-39%
Λοιπές χώρες	375.000	8%
Σύνολο χωρών εντός Ε.Ε.	1.505.000	-34%
Σύνολο χωρών εκτός Ε.Ε.	1.120.000	—
Παγκόσμιο σύνολο	2.625.000	-23%

Πηγή : IOC

6.2 Η παγκόσμια κατανάλωση ελαιολάδου

Η παγκόσμια κατανάλωση ελαιολάδου συνεχώς αυξάνεται. Πιο συγκεκριμένα, η Ιταλία και η Ισπανία είναι σταθερά οι μεγαλύτεροι καταναλωτές ελαιολάδου, με ετήσια

κατανάλωση 500. 000 τόνων η καθεμία. Η Ελλάδα όμως, έχει τη μεγαλύτερη κατά κεφαλήν κατανάλωση στην ΕΕ, με περίπου 12 γραμμάρια ανά άτομο ετησίως.

Το 53% της παγκόσμιας κατανάλωσης αντιπροσωπεύεται από την ΕΕ ενώ, η Τουρκία ως μια αναπτυσσόμενη ελαιοκομικά χώρα , παρουσιάζει υψηλή κατανάλωση ελαιολάδου. Το 8,3% της συνολικής κατανάλωσης λιπών και ελαίων στην Τουρκία ισοδυναμεί με μέση ετήσια κατά κεφαλήν κατανάλωση περίπου στα 1,2 λίτρα..

Στο Μαρόκο ενώ το 67% της εσοδείας προορίζεται στην παραγωγή ελαιολάδου μόνο το 4% είναι για εσωτερική κατανάλωση.

Πίνακας 12: Κατανάλωση ελαιολάδου ανά χώρα.

Χώρα	Κατανάλωση (2012)	Ετήσια κατανάλωση ανά κεφαλή (λίτρα)
Ισπανία	17%	13,62
Ιταλία	19%	12,35
Ελλάδα	17%	23,7
Συρία	7%	7
Μαρόκο	4%	11,1
Τουρκία	5%	1,2
Τυνησία	1%	5
Πορτογαλία	2%	7,1
Αλγερία	2%	1,8
Υπόλοιπες χώρες	39%	1,18
Διεθνώς	100%	0,43

Πηγή : Wikipedia

Από τον πίνακα συμπεραίνουμε ότι η κατανάλωση ελαιολάδου στις χώρες της ΕΕ είναι εμφανώς μεγαλύτερη από τις υπόλοιπες χώρες. Επίσης, παρατηρείται ότι οι κυριότερες ελαιοπαραγωγικές χώρες της ΕΕ είναι και οι χώρες με τη μεγαλύτερη αυτοκατανάλωση.

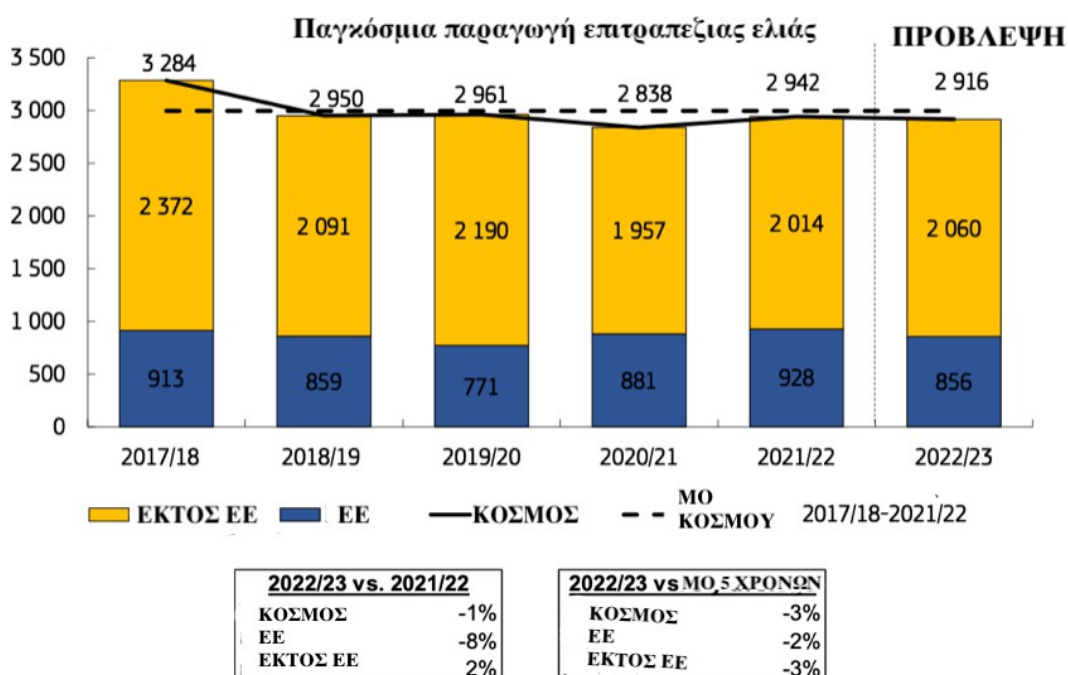
6.3 Η παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζια ελιάς

Σύμφωνα με αναφορές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς ανέρχεται φέτος σε 2.772.000 τόνους, την στιγμή που η μέση τιμή των τελευταίων 6 ετών τοποθετείται κοντά στους 2.955.000 τόνους. Η μειωμένη παραγωγή της Ελλάδας οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις δυσμενείς καιρικές συνθήκες του περασμένου έτους, οι οποίες χαρακτηρίζονται από έλλειψη χειμώνων, παγετούς την άνοιξη και ανομβρία τους καλοκαιρινούς μήνες. Όλα αυτά τα φαινόμενα έριξαν σημαντικά τον πήχη συγκομιδής για τις παραδοσιακές ποικιλίες ελιάς διαμορφώνοντας μειωμένη παραγωγή.

Η παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς την περίοδο 2021-2022, σύμφωνα με τα στοιχεία από το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου στο Σχήμα 7, ήταν 2.942 τόνοι και ήταν μεγαλύτερη σε σχέση με το 2020-2021 που η παραγωγή ανερχόταν σε 2.838 τόνους. Η Ευρώπη το 2021-2022 είχε παραγωγή 928.000 τόνοι έναντι των 881.000 τόνων που είχε το 2020-2021. Στις χώρες εκτός ΕΕ η παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς το 2021-2022 ήταν 2.014 τόνοι και 1.957 τόνοι το 2020-2021.

Η παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς το 2022-2023 σε σχέση με το 2021-2022 ήταν μειωμένη κατά 8% στις χώρες της Ευρώπης, ενώ στις χώρες εκτός ΕΕ σημειώθηκε αύξηση 2%. Στον υπόλοιπο κόσμο υπήρξε μείωση 1%.

Η παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς το 2022-2023 προβλέπεται να είναι σε σχέση το μέσο όρο των τελευταίων 5 ετών μειωμένη κατά 3% στις χώρες εκτός ΕΕ, -2% στις χώρες της Ευρώπης και -3% στον υπόλοιπο κόσμο.

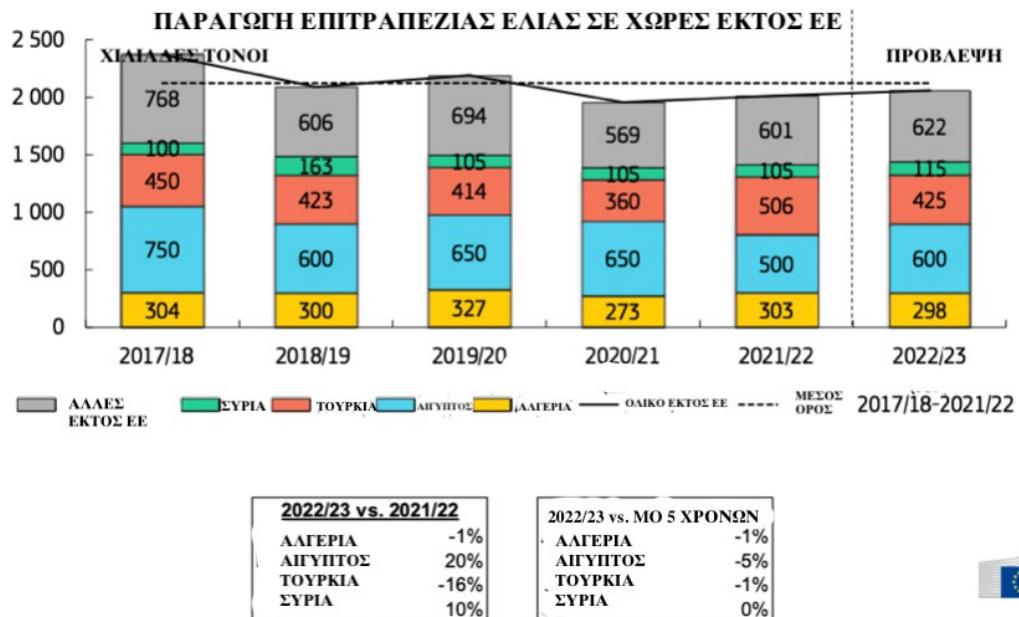

Σχήμα 7 : Παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς,(International Olive Council, IOC)

6.3.1 Παγκόσμια παραγωγή σε χώρες εκτός ΕΕ

Η παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς δεν είναι μόνο ευρωπαϊκή υπόθεση , αξιοσημείωτη παραγωγή υπάρχει σε χώρες όπως Συρία, Αίγυπτο, Αλγερία , Τουρκία και άλλες χώρες εκτός ΕΕ.

Σύμφωνα με το Σχήμα 8, η χώρα της Συρίας διαθέτει 82.000.000 ελαιόδεντρα , με τις μεγαλύτερες επαρχίες τις χώρας να παράγουν 168.000 τόνους ελαιόκαρπων. Το έτος 2021-2022 όπως και το έτος 2020-2021 είχε παραγωγή 105.000 τόνων , ενώ τη νέα ελαιοκομική σεζόν 2022-2023 αναμένεται να έχει αύξηση σε 115.000 τόνους.

Σχήμα 8 : Παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς σε χώρες εκτός ΕΕ, (International Olive Council, IOC)

Η Τουρκία αποτελεί μια ταχύτατα αναπτυσσόμενη ελαιοκομικά χώρα και έχει μέση παραγωγή επιτραπέζιων ελιών 429.000 τόνους ετησίως. Κατατάσσεται τρίτη παγκοσμίως στο πεδίο των επιτραπέζιων ελιών, με μεγάλη εξαγωγή σε άλλες χώρες. Το 2020-2021 είχε παραγωγή 360.000 τόνων και το 2021-2022 η παραγωγή της εκτοξεύθηκε στους 506.000 τόνους. Το 2022-2023 αναμένεται να έχει μεγάλη μείωση στους 425.000 τόνους.

Η Αλγερία έχει ανοδική πορεία στην παραγωγή επιτραπέζιων ελιών και αποκτά ανταγωνιστική θέση απέναντι στις άλλες χώρες. Το 2020-2021, η παραγωγή ήταν στους 273.000 τόνους. Το έτος 2021-2022 αυξήθηκε στους 303.000 τόνους ενώ οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι το 2022-2023 θα υπάρξει μικρή μείωση στους 298.000 τόνους.

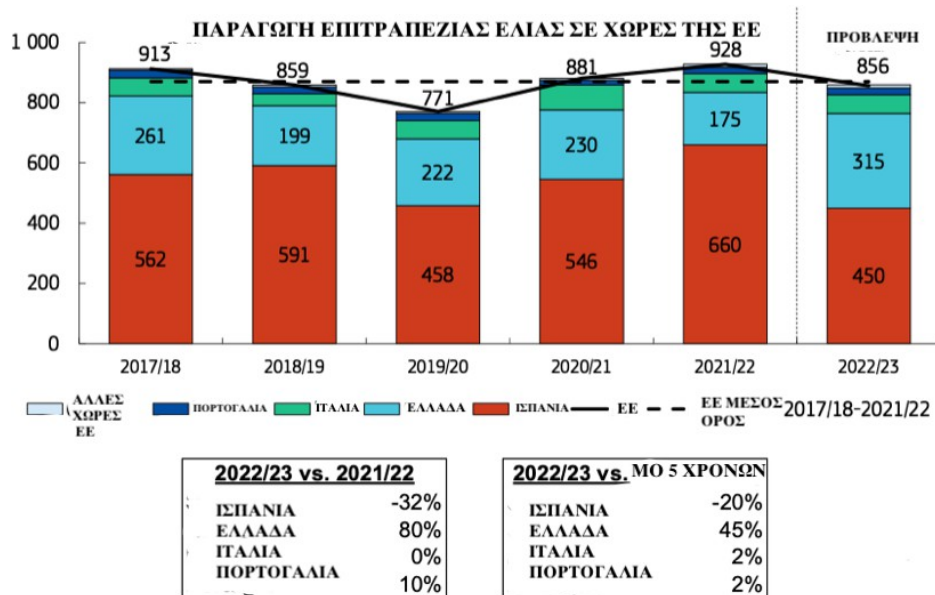
Η Αίγυπτος αποτελεί μια χώρα που είναι αρκετά σύγχρονη όσον αφορά την τεχνολογία ελαιοκαλλιέργειας αφού οι περισσότεροι από τους ελαιώνες βρίσκονται στην έρημο όπου το νερό είναι δύσκολα προσβάσιμο αγαθό που το καθιστά ακριβό αγαθό και μπορούν να επικρατήσουν μόνο αγρότες σοβαροί. Η παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς είναι μεγάλη. Το 2020-2021 παρήγαγε 650.000 τόνους. Το 2021-2022 η μείωση ήταν μεγάλη στους 500.000 τόνους. Το 2022-2023 αναμένεται να έχει αυξησει στους 600.000 τόνους.

Συγκεντρωτικά, το 2022-2023 σε σχέση με το 2021-2022 η Αλγερία αναμένεται να έχει μείωση 1%, η Αίγυπτος αύξηση 20%, η Τουρκία μείωση 16% και η Σύρια αύξηση 10%. Το 2022-2023 σε σύγκριση με το μέσο όρο των τελευταίων πέντε ετών η Αλγερία αναμένεται να έχει μείωση 1% στην παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς, η Αίγυπτος μείωση 5%,

η Τουρκία μείωση 1% ενώ η Σύρια δεν φαίνεται να έχει ούτε μείωση ούτε αύξηση , θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα.

6.4.2 Παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς σε χώρες εντός ΕΕ

Η Ελλάδα βρίσκεται στη δεύτερη θέση των εξαγωγών επιτραπέζιας ελιάς μεταξύ των χωρών της ΕΕ βάσει των στοιχείων του IOC. Η Ισπανία είναι η χώρα η οποία προηγείται με την Πορτογαλία και την Ιταλία να μένουν αρκετά πίσω.

Σχήμα 9: Παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς σε χώρες εντός ΕΕ, (International Olive Council, IOC)

Στο Σχήμα 9, που έχει δημιουργηθεί βάσει των στοιχείων του IOC, βλέπουμε ότι το έτος 2020-2021 η Ελλάδα είχε 230.000 τόνους παραγωγής επιτραπέζιας ελιάς, ενώ το 2021-2022 η μείωση στην παραγωγή ήταν πολύ μεγάλη φτάνοντας τους 175.000 τόνους. Το 2022-2023 αναμένεται η παραγωγή να είναι στο καλύτερο επίπεδο των τελευταίων χρόνων, περίπου στους 315.000 τόνους.

Η Ισπανία το 2020-2021 είχε παραγωγή 546.000 τόνους. Το 2021-2022 είχε αύξηση στους 660.000 τόνους, ενώ το 2022-2023 αναμένεται να έχει μεγάλη μείωση η οποία ανέρχεται στους 450.000 τόνους.

Συγκεντρωτικά, την περίοδο 2022-2023 σε σχέση με την περίοδο 2021-2022 η Ισπανία στην παραγωγή της αναμένεται να έχει μείωση 32%, η Ελλάδα αύξηση κατά 80%, η Ιταλία καμία μεταβολή και η Πορτογαλία αύξηση 10%.

Το 2022-2023 εν συγκρίσει με το μέσο όρο των τελευταίων πέντε ετών η Ισπανία αναμένεται να έχει μείωση στην παραγωγή της κατά 20%, η Ελλάδα αύξηση κατά 45% και η Ιταλία με την Πορτογαλία αύξηση κατά 2%.

Πίνακας 13 : Εκτιμώμενη παραγωγή επιτραπέζιων ελιών ανά χώρα (2022/23)

Χώρα	Εκτιμώμενη παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς 2022/23 (σε τόνους)	Μεταβολή (%) σε σχέση με την περίοδο 2021/22
Αίγυπτος	600.000	20%
Ισπανία	450.000	-32%
Τουρκία	425.000	-16%
Ελλάδα	315.000	80%
Αλγερία	298.000	-1%
Συρία	115.000	10%
Σύνολο χωρών εντός Ε.Ε.	856.000	-8%
Σύνολο χωρών εκτός Ε.Ε.	2.060.000	2%
Παγκόσμιο σύνολο	2.916.000	-1%

Πηγή: IOC

Συγκεντρωτικά σύμφωνα με το παραπάνω πίνακα η εκτιμώμενη παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς σε τόνους το 2022/23 υπολογίζεται σε 856.000 τόνους στις χώρες εντός ΕΕ και 2.060.000 τόνοι στις χώρες εκτός ΕΕ. Το παγκόσμιο σύνολο αποτιμάται σε 2.916.000 τόνους το 2022/23.

6.4 Παγκόσμια κατανάλωση επιτραπέζιας ελιάς

Η παγκόσμια κατανάλωση επιτραπέζιας ελιάς φαίνεται πως την τελευταία 30ετία αυξήθηκε κατά 63,8% φτάνοντας από 346.500, το 1990/91, στους 567.500 τόνους, το 2019/20.

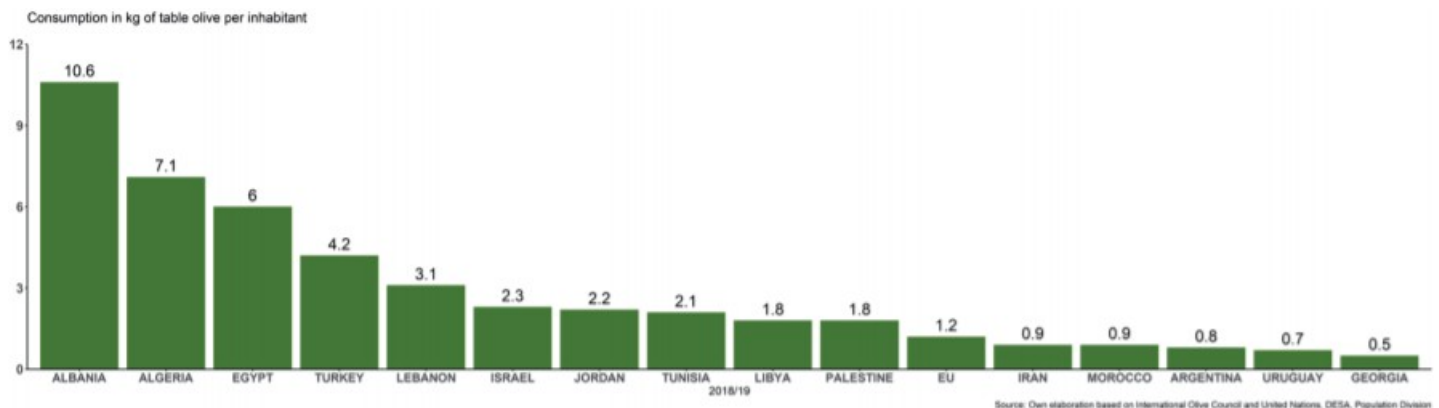
Η αύξηση της παραγωγής οδήγησε στην αύξηση της κατανάλωσης σε ορισμένες χώρες όπως η Αίγυπτος, η οποία από 11.000 τόνους έφτασε στους 650.000 τόνους, η Αλγερία, που από 14.000 τόνους έφτασε στους 325.000 τόνους αλλά και η Τουρκία που από 110.000 τόνους έφτασε στους 340.000 τόνους.

Όσον αφορά την πορεία της παγκόσμιας κατανάλωσης επιτραπέζιας ελιάς για την εμπορική περίοδο 2020/21, το IOC εκτιμά ότι θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα με μία ανεπαίσθητη αύξηση της τάξης του 0,4%, ενώ στην Ελλάδα προβλέπεται ότι θα φτάσει τους 10.000 τόνους, 11,1% αυξημένη σε σχέση με πέρυσι.

6.4.1 Κατά κεφαλήν κατανάλωση επιτραπέζιας ελιάς

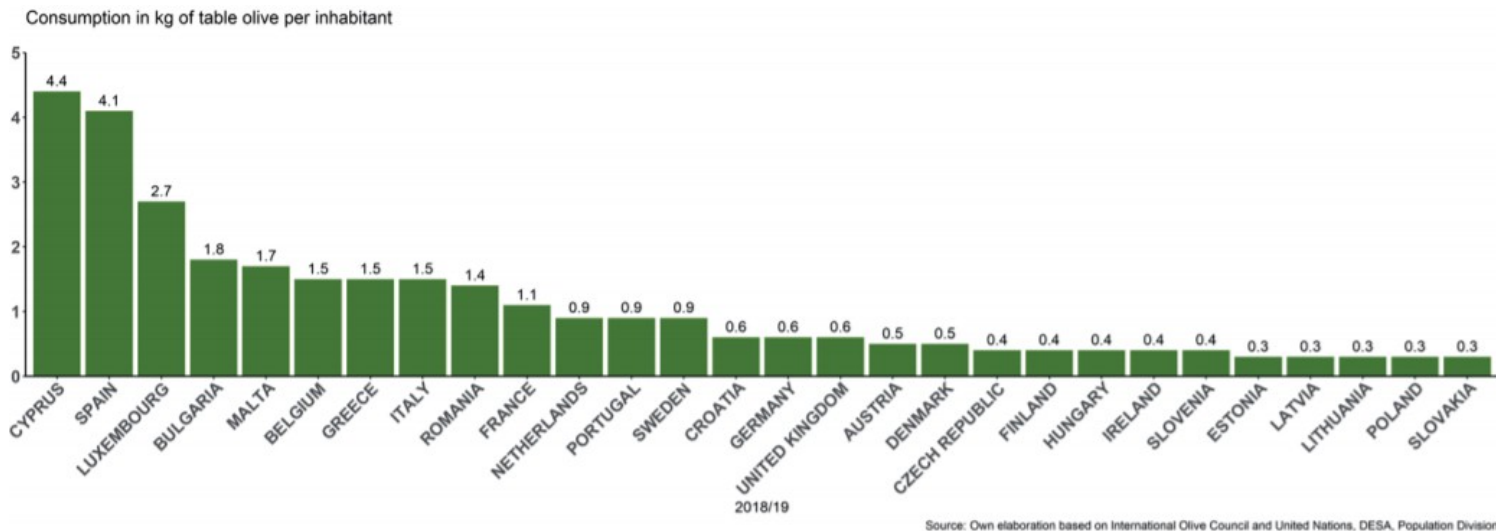
Στην πρώτη θέση της ετήσιας κατά κεφαλήν κατανάλωσης επιτραπέζιας ελιάς βρέθηκε το 2019 η Αλβανία με κατά κεφαλήν κατανάλωση ίση με 10,6 kg .

Ακολούθησαν η Αλγερία και η Αίγυπτος με 7,1 και 6 kg αντίστοιχα.

Σχήμα 10 : Κατανάλωση σε kg ανά κάτοικο σε χώρες εκτός ΕΕ,(IOC).

Οι ευρωπαϊκές χώρες μέλη του IOC κινήθηκαν σε πιο χαμηλά επίπεδα. Η Κύπρος ετησίως κατά κεφαλήν κατανάλωση έχει 4,4 kg, η Ισπανία 4,1 kg , ενώ η Ελλάδα και η Ιταλία 1,5 kg. Η μέση τιμή της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι 1,2 kg .

Σχήμα 11 : Κατανάλωση σε kg ανά κάτοικο σε χώρες εντός ΕΕ,(IOC)

7 . ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ - ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Η οικονομική κατάσταση μιας χώρας συνδέεται άρρηκτα με την παραγωγή της. Καθοριστικό όμως ρόλο στην διαμόρφωση της οικονομικής αυτής κατάστασης, διαδραματίζουν οι δραστηριότητες της στο εμπόριο τόσο το εισαγωγικό όσο και το εξαγωγικό.

7.1 Εισαγωγές ελαιολάδου

Σχετικά με το πεδίο των εισαγωγών ελαιολάδου των χωρών της ΕΕ, σύμφωνα με τα στοιχεία από το IOC, το μεγαλύτερο μερίδιο καταλαμβάνουν οι ΗΠΑ αποτελώντας τον πυλώνα του παγκοσμίου εμπορίου.

Πίνακας 14 : Εισαγωγές ελαιολάδου της ΕΕ από τις υπόλοιπες χώρες εκτός ΕΕ.

	2017/2018		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
	Volume	Value	Volume	Value	Volume	Value	Volume	Value	Volume	Value
ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ	194 473	875.4	242 390	937.9	271 868	887.3	275 427	962.6	107 129	434.3
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	67 511	325.9	71 532	291.0	93 657	325.1	87 629	328.5	31 957	139.7
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	61 218	235.0	61 686	212.6	74 984	215.4	69 806	219.3	28 425	103.9
ΙΑΠΩΝΙΑ	49 394	229.4	65 319	254.6	67 839	230.0	55 968	206.7	23 373	98.4
ΚΙΝΑ	35 080	144.4	44 392	140.3	46 227	127.3	40 350	128.1	15 680	60.1
ΚΑΝΑΔΑΣ	29 700	130.3	28 187	109.3	36 139	117.4	31 029	113.2	11 788	54.5
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	28 991	118.1	26 197	91.4	36 043	109.1	31 512	101.3	10 182	37.6
ΕΛΒΕΤΙΑ	14 101	76.4	14 662	73.2	17 663	84.7	17 477	86.0	6 840	37.5
ΡΩΣΣΙΑ	13 183	64.3	15 057	63.8	16 953	65.8	18 170	73.4	6 903	31.5
ΜΕΞΙΚΟ	11 785	54.0	12 557	52.9	16 507	57.4	19 509	72.4	8 200	35.0
ΝΟΤΙΑ ΚΟΡΕΑ	12 479	50.6	15 435	51.2	15 618	51.2	21 350	77.1	9 900	39.5
ΆΛΛΕΣ	106 261	473.7	111 473	417.5	127 256	422.7	135 783	487.5	56 501	239.4
ΟΛΙΚΟ	624 176	2 777.5	708 887	2 695.7	820 755	2 693.5	804 009	2 856.2	316 879	1 311.4

Πηγή : ΙΟΚ

Το μεγαλύτερο διάστημα τα επίπεδα της έφταναν στο 14,5% , ποσοστό χαμηλότερο σε σύγκριση με την περίοδο 2020-2021, όμως παρατηρούμε ότι οι εισαγωγές της συνεχώς αυξάνονται κυρίως λόγω των πολλών εισαγωγών που παρατηρήθηκαν το μήνα Φεβρουάριο.

Επί προσθέτως, κατά το πρώτο μισό της περιόδου 2021-2022 οι εισαγωγές του Ηνωμένου Βασιλείου παρουσιάζουν άνοδο κατά +46,2% και της Κίνας κατά +14%. Μείωση παρουσιάζουν η Αυστραλία κατά -21,8%, η Ρωσία κατά -20,1%, η Βραζιλία κατά -7,7% και η Νότια Κορέα κατά -1,5%.

Αντιστοίχως, σχετικά με τους προορισμούς του ελαιολάδου της Ε.Ε προς τις χώρες Ε.Ε., η Ιταλία είναι πρώτη με 198.000 τόνους εισαγωγών. Με μεγάλη διαφορά ακολουθούν η Ισπανία, η Γαλλία, η Πορτογαλία και η Γερμανία.

Πίνακας 15 : Οι εισαγωγές ελαιολάδου της Ε.Ε. από τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε. (2021/22).

	2017/2018		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
	Volume	Value	Volume	Value	Volume	Value	Volume	Value	Volume	Value
ΙΤΑΛΙΑ	419 049	1 320.3	452 761	1 176.6	472 363	1 033.3	451 570	1 271.7	197 821	636.6
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	98 209	451.7	108 146	399.7	137 060	379.9	151 463	441.6	39 539	147.3
ΓΑΛΛΙΑ	122 735	305.3	125 054	260.0	136 901	278.5	142 897	378.4	40 762	121.1
ΙΣΠΑΝΙΑ	78 032	243.4	64 851	167.3	99 051	218.0	90 512	224.3	68 333	199.6
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	67 237	318.5	71 334	308.2	87 502	331.9	92 292	356.8	34 255	143.2
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	23 677	86.8	22 178	76.6	24 938	74.4	26 603	82.7	9 043	34.6
ΒΕΛΓΙΟ	16 376	76.5	18 098	74.4	22 042	77.8	19 130	71.8	6 379	27.3
ΠΟΛΩΝΙΑ	9 580	36.8	11 342	39.0	13 934	42.0	12 929	45.2	5 733	22.4
ΑΥΣΤΡΙΑ	10 796	52.2	9 895	47.4	10 688	44.3	10 094	45.8	3 595	18.6
ΆΛΛΕΣ	49 008	209.8	52 709	198.4	55 727	190.2	58 551	206.9	21 209	86.2
ΣΥΝΟΛΟ	894 698	3 101.4	936 369	2 747.5	1 060 205	2 670.3	1 056 041	3 125.1	426 669	1 436.8

Πηγή : IOC

7.2 Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς

Με μέσο ετήσιο ποσοστό κοντά στο 8% όσον αφορά την αξία και 6% όσον αφορά τον όγκο, οι συνολικές ευρωπαϊκές εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς συνεχώς αυξάνονται από το 2013 και έπειτα.

Οι εισαγωγές από αναπτυσσόμενες χώρες αφορούν ένα τρίτο του συνόλου των ευρωπαϊκών εισαγωγών επιτραπέζιων ελιών. Υπάρχει συνεχώς αύξηση του μεριδίου των εισαγωγών από τις αναπτυσσόμενες χώρες κερδίζοντας κάθε χρόνο όλο και μεγαλύτερο μερίδιο στην ευρωπαϊκή αγορά επιτραπέζιας ελιάς.

Στην αγορά των εισαγωγών δεν κυριαρχεί κάποια χώρα. Η Γερμανία, η Γαλλία και η Ιταλία αποτελούν τους μεγαλύτερους εισαγωγείς όμως με μερίδια περίπου ίδια. Το

σημαντικότερο κομμάτι των ευρωπαϊκών εισαγωγών επιτραπέζιων ελιών προέρχεται κυρίως από την Ισπανία, μετά την Ελλάδα και τέλος την Ιταλία. Πέντε αγορές αντιπροσωπεύουν περίπου το 67% των εισαγωγών σε όλο το κόσμο, οι Ηνωμένες Πολιτείες με 24%, η Βραζιλία με 18%, η ΕΕ με 17%, ο Καναδάς με 5% και η Αυστραλία με 3%.

Πίνακας 16: Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς από χώρες εκτός ΕΕ.

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ	%ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	17597	17260	18487	16330	19818	19129	18104	↓ -3.5
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	114284	109933	117796	124371	129920	125323	120271	↓ -3.5
ΚΑΝΑΔΑΣ	28662	31337	32324	32172	39667	35460	33270	↓ -10.6
ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΕ	95840	111512	111413	113641	115836	111476	109953	↓ -3.8
ΑΜΕΡΙΚΗ	146232	141211	171620	146444	159138	157715	153727	↓ -0.9
ΣΥΝΟΛΟ	402614	411253	451640	432959	464379	449103	435325	↓ -3.3

Πηγή : IOC

Παρατηρούμε ότι, οι εισαγωγές μειώθηκαν στις κύριες αγορές, την Αυστραλία (-3,5%), τη Βραζιλία (-3,5%), τον Καναδά (-10,6%), τις Ηνωμένες Πολιτείες (-0,9%) και τις χώρες εκτός ΕΕ (-3,8%). για την ίδια περίοδο του προηγούμενου καλλιεργητικού έτους.

Πίνακας 17 : Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς από χώρες εντός ΕΕ

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	%ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ
ΙΣΠΑΝΙΑ	175963	195129	179696	-7.9
ΕΛΛΑΔΑ	107682	91859	89769	-2.3
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	19144	19133	31277	63.5
ΒΕΛΓΙΟ	11411	15185	19345	27.4
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	8961	7779	12747	63.9

ΙΤΑΛΙΑ	13339	12018	12210	1.6
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	3631	5784	4494	-22.3
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	5351	2216	2472	11.5
ΓΑΛΛΙΑ	2158	1804	1917	6.3
ΠΟΛΩΝΙΑ	1424	1132	1081	-4.5
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	13	934	1031	10.4
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	1172	990	980	-1
ΤΣΕΧΙΑ	2450	2110	922	-56.3
ΑΥΣΤΡΙΑ	942	737	906	23
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	110	117	508	335.1
ΣΟΥΗΔΙΑ	362	359	337	-5.9
ΚΥΠΡΟΣ	423	352	297	-15.7
ΛΕΤΟΝΙΑ	222	229	259	13
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	373	216	225	4.2
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	183	168	185	10.3
ΚΡΟΑΤΙΑ	167	172	178	3.3
ΔΑΝΙΑ	156	90	112	25
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	77	99	95	-4.2
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	111	109	77	-29.4
ΕΣΘΟΝΙΑ	104	31	42	35.9
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	88	20	31	51.9
ΑΛΛΕΣ	16	17	24	38.9

356033

358788

361217

0.7

ΣΥΝΟΛΟ

Πηγή : ΙΟΚ

Στον πίνακα παρατηρούμε μείωση στις εισαγωγές της Ισπανίας σε σύγκριση των τελευταίων ετών κατά -7,9% και της Ελλάδας κατά -2,3%. Οι περισσότερες χώρες παρουσίασαν μικρή αύξηση.

Πίνακας 18 : Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς ανά μήνα.

ΜΗΝΑΣ	2019/20	2020/21
Σεπτέμβριος	35.834	37.745
Οκτώβριος	41.838	44.362
Σωρευτικό σύνολο έτους	77.672	82.107
Νοέμβριος	42.727	44.440
Σύνολο	120.399	126.547
Δεκέμβριος	33.024	42.063
Σύνολο	153.423	168.610
Ιανουάριος	34.736	34.377
Σύνολο	188.159	202.987
Φεβρουάριος	30.301	30.323
Σύνολο	218.460	233.310
Μάρτιος	41.048	38.007
Σύνολο	259.508	271.317
Απρίλιος	31.553	33.042
Σύνολο	291.061	304.359
Μαΐος	32.323	36.533
Σύνολο	323.384	340.892
Ιούνιος	32.228	41.179

ΜΗΝΑΣ	2019/20	2020/21
Σύνολο 10 μηνών	355.612	382.071

Πηγή : IOC

Την περίοδο 2019-2020 οι εισαγωγές επιτραπέζιων ελιών ήταν 355.612 , ενώ το 2020-2021 αυξήθηκαν στους 382.071 τόνους. Το άθροισμα των εισαγωγών από τρίτες χώρες και χώρες ΕΕ δίνουν το θετικό αποτέλεσμα της αύξησης κατά +1,55%.

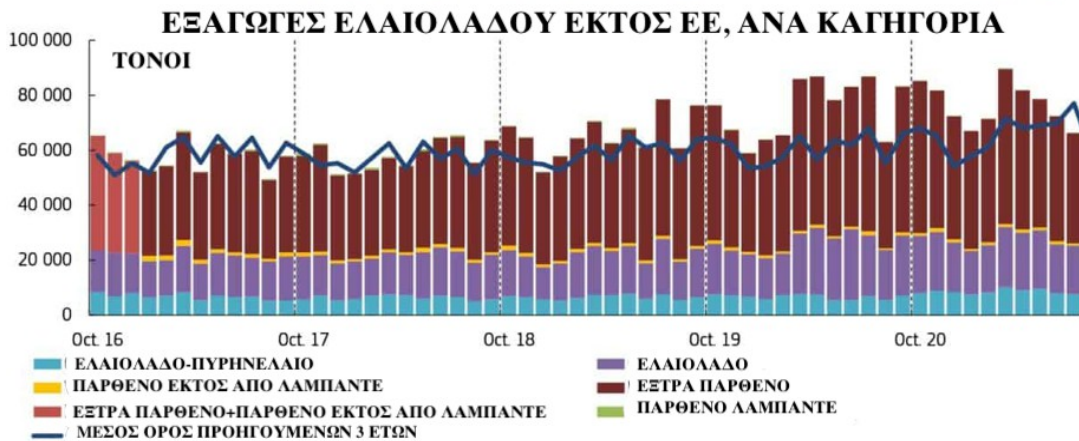
7.3 Εξαγωγές ελαιολάδου

Οι εξαγωγές ελαιολάδου, σύμφωνα με τα στοιχεία της Κομισιόν, την περίοδο 2020/21 ήταν υψηλότερες από το μέσο όρο 5ετίας, κάτι που επιβεβαιώνει ότι η πανδημία αύξησε και δεν μείωσε την παγκόσμια κατανάλωση.

Σε σχέση με την περίοδο 2019/20 οι εξαγωγές δεν είχαν κάποια αξιοσημείωτη μεταβολή. Η κυριότερη χώρα εισαγωγής ελαιολάδου την ΕΕ είναι οι ΗΠΑ, όπου το ποσοστό απορρόφησης τους είναι 35% , δηλαδή 236.826 τόνοι την περίοδο 2020-2021. Επίσης, παρουσίασαν αύξηση κατά 3,8% στις εισαγόμενες από την ΕΕ ποσότητες.

Η Βραζιλία κατέχει το 11% και αποτελεί τη δεύτερη χώρα στην οποία η ΕΕ εξάγει ελαιόλαδο. Σε γενικότερο πλαίσιο αυτό που παρατηρείται για τις εξαγωγές ελαιολάδου της ΕΕ είναι ότι, το 26% των εξαγωγών αυτών έχει προορισμό πολλές διαφορετικές χώρες που εισάγουν μικρά ποσοστά η καθεμία.

Το μεγαλύτερο ποσοστό εξαγωγών καταλαμβάνει το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο και σε μεγάλα επίπεδα βρίσκεται και το πυρηνέλαιο. Όμως, μείωση παρατηρείται στις εξαγωγές παρθένου ελαιολάδου, γεγονός που παρέσυρε τις εξαγωγές σε αρνητικό πρόσημο σε σύγκριση με την προηγούμενη χρονιά. Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνονται οι μεταβολές των τελευταίων ετών.

Σχήμα 12: Μερίδιο κάθε κατηγορίας ελαιολάδου στις εξαγωγές της Ε.Ε. προς τρίτες χώρες (2016-2021),(International Olive Council, IOC).

Όσον αφορά το ενδοκοινοτικό εμπόριο μεταξύ των χωρών της ΕΕ η δραστηριότητα ήταν έντονη και οι ποσότητες που διακινήθηκαν ξεπέρασαν το 3,5% σε σχέση με την περίοδο 2019-2020, δηλαδή 827.700 έναντι 799.700 τόνους.

ΕΝΔΟΕΜΠΟΡΙΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ -ΕΕ (ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020-ΙΟΥΝΙΟΣ 2021)

1000ΤΟΝΟΙ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ	ΙΣΠΑΝΙΑ		ΙΤΑΛΙΑ		ΔΗΛΩΜΕΝΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΕΛΛΑΔΑ		ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ		ΓΑΛΛΙΑ		ΆΛΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ
	ΜΕΡΙΔΙΟ %		ΜΕΡΙΔΙΟ%		ΜΕΡΙΔΙΟ%		ΜΕΡΙΔΙΟ%		ΜΕΡΙΔΙΟ%		ΜΕΡΙΔΙΟ%		
ΙΣΠΑΝΙΑ			3.3	3.4	2.5	2.0	71.3	70.7	0.3	5.8	0.1	1.1	77.6
ΙΤΑΛΙΑ	241.9	49.5			99.3	80.3	21.8	21.6	0.1	1.0	0.3	2.4	363.3
ΕΛΛΑΔΑ	0.7	0.1	0.4	0.4			0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	2.3	1.4
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	119.5	24.5	0.1	0.1	0.0	0.0			0.0	0.0	0.0	0.1	119.7
ΓΑΛΛΙΑ	70.1	14.4	26.5	27.3	1.8	1.5	3.5	3.4			2.8	22.8	104.6
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	14.7	3.0	37.7	38.8	10.9	8.8	0.9	0.9	2.8	49.1	1.7	14.1	68.6
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	13.8	2.8	3.7	3.8	0.5	0.4	0.4	0.4	0.1	2.3	1.1	9.4	19.7
ΒΕΛΓΙΟ	6.0	1.2	3.2	3.3	1.1	0.9	0.1	0.1	1.6	28.5	0.9	7.8	13.0
ΆΛΛΕΣ	21.6	4.4	22.3	22.9	7.4	6.0	3.0	2.9	0.7	13.2	4.8	40.0	59.8
Total	488.3	100	97.2	100	123.6	100	100.9	100	5.6	100	12.1	100	827.7
ΣΥΝΟΛΟ ΓΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΚΑΜΠΑΝΙΑ	470.6		92.3		111.5		107.6		5.5		12.2		799.7
ΔΙΑΦΟΡΑ	3.8		5.3		10.9		-6.2		2.4		-1.1		3.5

ΠΕΡΙΟΔΟΣ: 01/10/2020-30/06/2021 ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ

Πίνακας 19: Εμπόριο μεταξύ των χωρών της ΕΕ για την περίοδο 2020/21, (International Olive Council, IOC)

Ο παραπάνω πίνακας δείχνει ότι η Ελλάδα εξάγει το 80,3% των ποσοτήτων της στην Ιταλία, αυτό μεταφράζεται σε 99.300 τόνους για την περίοδο 2020-2021. Η δεύτερη σε ποσοστό χώρα που εξάγει η Ελλάδα είναι η Γερμανία, με ποσότητα περί τους 11.000 τόνους. Συνεπώς, αυτό που παρατηρείται είναι ότι η Ελλάδα δεν διαθέτει επαρκή κανάλια επικοινωνίας. Δηλαδή, η Ισπανία διοχετεύει μεγάλες ποσότητες και στη Γαλλία με 70.100 τόνους, την Πορτογαλία με 119.500 τόνους και την Ιταλία με 241.900 τόνους.

Μεταξύ των ελαιοπαραγωγικών χωρών της ΕΕ, η Ελλάδα καταγράφει σχεδόν μηδενικές εισαγωγές ελαιολάδου με μόλις 1.400 τόνους. Η Ισπανία όμως και η Ιταλία εισάγουν μεγάλες ποσότητες.

Το ελληνικό ελαιολάδου παρόλο που η παρουσία του δεν είναι ικανοποιητική στις ξένες αγορές, αύξησε τις ποσότητες που εξάγει κατά 11% σε σχέση με την προηγούμενη ελαιοκομική περίοδο, 123.600 τόνους από 111.500 την περίοδο 2019-2020, σημειώνοντας τη μεγαλύτερη αύξηση μεταξύ κρατών-μελών της ΕΕ.

Πίνακας 20: Εξαγωγές ελαιολάδου χωρών της ΕΕ προς τρίτες χώρες 2021-2022

	2017/2018		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
	Volume	Value	Volume	Value	Volume	Value	Volume	Value	Volume	Value
ΙΣΠΑΝΙΑ	338 408	1 381.0	400 231	1 327.0	475 708	1 358.4	464 598	1 453.0	181 689	688.1
ΙΤΑΛΙΑ	198 365	969.3	210 590	953.5	230 931	909.1	222 606	944.5	91 758	430.4
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	58 415	280.5	65 005	263.5	80 359	280.7	76 087	284.9	26 661	114.0
ΕΛΛΑΔΑ	20 251	97.7	22 218	95.1	23 164	91.9	24 536	102.4	9 568	45.5
ΆΛΛΕΣ	8 738	49.0	10 843	56.6	10 592	53.3	16 183	71.4	7 203	33.4
ΣΥΝΟΛΟ	624 176	2 777.5	708 887	2 695.7	820 755	2 693.5	804 009	2 856.2	316 879	1 311.4

Πηγή : IOC

Σύμφωνα με τις εξαγωγές ελαιολάδου προς τρίτες χώρες παρατηρείται ότι την πρώτη θέση καταλαμβάνει το ισπανικό ελαιόλαδο και τη δεύτερη το ιταλικό με ανοδικές τάσεις. Επίσης, η Ισπανία φαίνεται να έχει διευρυμένα δίκτυα επικοινωνίας με χώρες εκτός ΕΕ αφού κυριαρχεί τόσο στις χώρες εκτός ΕΕ όσο και στις χώρες εντός ΕΕ.

7.4 Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς

Οι μεγαλύτερες εξαγωγικές χώρες επιτραπέζιας ελιάς είναι η Ισπανία, η Ελλάδα, η Ιταλία και η Πορτογαλία. Τα στοιχεία του IOC δείχνουν θετικά αποτελέσματα για την Ελλάδα τόσο στις ενδοκοινοτικές όσο και προς τις 3ες χώρες εκτός ΕΕ. Η Ισπανία είναι πρώτη και στην εξαγωγή επιτραπέζιων ελιών προς τις χώρες εκτός ΕΕ.

Πίνακας 21: Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς χωρών της Ε.Ε. προς τις χώρες εκτός Ε.Ε. για την περίοδο 2020/21

Χώρα	Ποσότητες που εξήχθησαν προς χώρες εκτός ΕΕ την περίοδο 2020/21 (σε τόνους)	Μεταβολή (%) των εξαγωγών προς τις χώρες εκτός Ε.Ε. από 2019/20 προς 2020/21
Ισπανία	179.441	-5,02%
Ελλάδα	99.349	44,16%
Ιταλία	18.480	33,86%
Πορτογαλία	4.955	-3,05%
Σύνολο	320.810	8,61%

Πηγή : ΙΟΚ

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα η Ελλάδα πραγματοποίησε τεράστιο άλμα στον τομέα των εξαγωγών επιτραπέζιας ελιάς προς τις χώρες εκτός ΕΕ, μειώνοντας σημαντικά την διαφορά από την πρωτοπόρο Ισπανία. Άξιο παρατήρησης είναι επίσης, ότι η απόσταση με την Ιταλία διευρύνθηκε περισσότερο, παρά τη μεγάλη αύξηση που σημείωσαν και οι ιταλικές εξαγωγές. Η μεγάλη αυτή άνοδος τόσο της Ελλάδας όσο και τις Ιταλίας, οδήγησαν σε αύξηση στις συνολικές εξαγωγές της ΕΕ προς τρίτες χώρες ίσα με το ποσοστό του 8,61%.

Η Ισπανία παρουσίασε ποσοστό 55,93% επι του συνόλου των εξαγωγών των χωρών της ΕΕ προς τις χώρες εκτός ΕΕ, Η Ελλάδα ποσοστό 30,97%, η Ιταλία 5,76%, η Πορτογαλία 4,66% και οι υπόλοιπες χώρες της ΕΕ 2,68%.

Επιπλέον σύμφωνα με τα στοιχεία για το έτος 2021 ,κύριοι προορισμοί των επιτραπέζιων ελιών της ΕΕ αποτελούν οι ΗΠΑ με ποσοστό +6,1%, η Βραζιλία με ποσοστό 175,6%, η Αυστραλία με μείωση του ποσοστού της στο -21,8% και με μεγάλες αυξήσεις σε εισαγωγές από Σαουδική Αραβία με ποσοστό +51,9% και της Ρωσίας με 24,3%. Όσον αφορά την εξαγωγική δραστηριότητα στο πεδίο της επιτραπέζιας ελιάς προς τις χώρες εντός ΕΕ, η Ισπανία αποτελεί και πάλι την ναυαρχίδα.

Πίνακας 22 : Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς εντός της Ε.Ε. για την περίοδο 2020/21.

Χώρα	Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς εντός Ε.Ε. την περίοδο 2020/21 (σε τόνους)	Μεταβολή (%) των εξαγωγών προς χώρες εντός Ε.Ε. από 2019/20 προς 2020/21
Ισπανία	126.414	-0,13%
Ελλάδα	92.603	12,8%
Πορτογαλία	15.051	-42,17%
Υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε.	49.363	8,68%
Σύνολο	283.431	1,19%

Πηγή : IOC

Σύμφωνα από τα δεδομένα από τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές προς χώρες εντός ΕΕ προκύπτει ότι, η Ελλάδα αύξησε κατά +12,8% τις εξαγωγές της, ενώ η Ισπανία είχε μια μικρή μείωση της τάξεως των -0,13% παραμένοντας πρώτη. Σημαντική είναι η τεράστια μείωση της πορτοκαλιάς με -42,17% που οφείλεται στην έντονα μειωμένη παραγωγή της περασμένης περιόδου.

Η Ισπανία παρουσίασε ποσοστό 44,6% επί του συνόλου των εξαγωγών των χωρών της ΕΕ προς τις χώρες εντός ΕΕ, η Ελλάδα ποσοστό 32,67%, η Πορτογαλία 5,32% και οι υπόλοιπες χώρες της ΕΕ ποσοστό 17,42%.

8. ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

8.1 Συζήτηση

Τα τελευταία χρόνια, η ελληνική ανταγωνιστικότητα, συνεχώς υποχωρεί και η ελληνική οικονομία δεν είναι καινοτόμος, απέχοντας πολύ από νέες ιδέες και ευέλικτες δομές. Αυτό κατατάσσει την χώρα σε μειονεκτική θέση έναντι των προηγμένων χωρών και οικονομιών. Η ποιοτική όμως, υπέροχη του ελληνικού ελαιολάδου και η ευνοϊκή διεθνής συγκυρία, μπορούν μακροπρόθεσμα να οδηγήσουν σε ανάπτυξη τον κλάδο. Η επιτυχημένη παρουσία και παραμονή των Ελληνικών αγροτικών επιχειρήσεων στη διεθνή αγορά εξαρτάται από την ανταγωνιστικότητα του προϊόντος που παράγουν. Για να πραγματοποιηθεί αυτό είναι απαραίτητες ορισμένες διαρθρωτικές μεταβολές όπως ο

περιορισμός στο κόστος παραγωγής και η αύξηση στο μερίδιο παραγωγής που τυποποιείται.

Πιο συγκεκριμένα, η σταδιακή αναβάθμιση της τεχνολογίας στα ελαιοτριβεία εκτιμάται ότι μπορεί να περιορίσει το κόστος παραγωγής. Επίσης, ο περιορισμός του χύμα ελαιολάδου και της επιτραπέζιας ελιάς και η στροφή της προς το τυποποιημένο προϊόν θα βοηθούσε στην αύξηση των ποσοστών των πωλήσεων των ελληνικών εταιρειών και θα πλησίαζε στα επίπεδα των αντίστοιχων ιταλικών. Η προσέγγιση αυτή, θα μπορούσε να δημιουργήσει τις απαραίτητες οικονομίες κλίμακας για τη σωστή διαφήμιση και προώθηση των ελαιοκομικών προϊόντων στο εξωτερικό. Είναι απαραίτητο να επιτευχθεί επώνυμη παρουσία του προϊόντος στη διεθνή αγορά ώστε να δημιουργηθεί μια σχέση εμπιστοσύνης με τους ξένους καταναλωτές, η οποία θα οδηγούσε στη σταθερότητα της ζήτησης.

Η Ελλάδα για να καταφέρει να αποκτήσει μεγαλύτερο μερίδιο στις ξένες αγορές θα πρέπει αρχικά να μειώσει σε μεγάλο βαθμό την εξαγωγή χύμα προϊόντος προς την Ιταλία κυρίως, να αναπτύξει τυποποιημένα προϊόντα τα οποία θα είναι διεθνώς αναγνωρίσιμα και τέλος και πιο σημαντικό να εντείνει την εξαγωγική της προσπάθεια προς όλες τις αγορές. Το επιτυχημένο αποτέλεσμα της προσπάθειας αυτής θα οδηγήσει σε αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών και των επιχειρήσεων, οι οποίοι με τη σειρά τους θα δημιουργήσουν προϊόντα επώνυμα τα οποία να είναι βασισμένα σε ανώτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά καθώς και ανταγωνιστικές τιμές.

8.2 Συμπεράσματα

Η έννοια της ανταγωνιστικότητας η οποία έχει χαρακτηριστεί ως μια σύγχρονη και πολυδιάστατη έννοια, αποτελεί αρκετά πρόσφατη εξέλιξη και είναι αποτέλεσμα της σύνθεσης οικονομικών εννοιών και ιδεών αποτελώντας ένα από τα πιο σημαντικά μέρη της σύγχρονης οικονομικής θεωρίας. Η χρήση της ανταγωνιστικότητας έχει δημιουργήσει μια σειρά έντονης απάρεσκειας, εντός και εκτός της επιστημονικής κοινότητας, εξαιτίας της πολυδιάστατης εννοιολογικής της σημασίας.

Στόχος αυτής της εργασίας είναι η διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού ελαιολάδου στην εγχώρια και τη διεθνή αγορά. Σε πρώτη φάση, έγινε μια θεωρητική προσέγγιση της ανταγωνιστικότητας και παρουσιάζονται γενικά στοιχεία της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Σε δεύτερη φάση δόθηκαν κάποια ιστορικά στοιχεία του Ελληνικού αγροτικού τομέα και έγινε ανάλυση των ελαιοκομικών προϊόντων ελαιολάδου και της αγοράς τους. Στη συνέχεια, περιεγράφηκε η παγκόσμια αγορά

ελαιολάδου και επιτραπέζιας ελιάς και οι εισαγωγές και εξαγωγές των προϊόντων και τέλος αναφέρθηκαν οι προοπτικές του κλάδου.

Η Ελλάδα αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη παραγωγό χώρα ελαιολάδου και επιτραπέζιας ελιάς στην ΕΕ και βρίσκεται στην τρίτη θέση στο παγκόσμιο χάρτη όσον αφορά το ελαιόλαδο. Επίσης, συγκαταλέγεται στις κορυφαίες χώρες όσον αφορά την κατά κεφαλήν κατανάλωση ελαιολάδου παγκοσμίως και βρίσκεται στη δεύτερη θέση. Το μεγαλύτερο όμως, μέρος της συνολικής εγχώριας κατανάλωσης αφορά χύμα ελαιόλαδο σε ποσοστό που αγγίζει το 75%. Υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας παρουσιάζει και η επιτραπέζια ελιά η οποία εξάγεται κατά 85% σε πάνω από 100 χώρες. Η εγχώρια κατανάλωση αγγίζει τους 10.000 τόνους και το μεγαλύτερο ποσοστό της διατίθεται χύμα στην εγχώρια αγορά.

Στην παγκόσμια αγορά, η δημοτικότητα και η κατανάλωση του ελαιόλαδου και της επιτραπέζιας ελιάς συνεχώς αυξάνεται. Με παραγωγή περίπου 235.000 τόνους η Ελλάδα βρίσκεται στην τρίτη θέση μετά την Ισπανία και την Ιταλία. Εκτός όμως από τις γνωστές αυτές χώρες παρατηρείται η τάση αύξησης της παραγωγής και σε χώρες εκτός ΕΕ, όπως είναι η Τουρκία και από την πλευρά της βορείου Αφρικής η Αίγυπτος, η Τυνησία κτλ. Και από πλευράς εκτός Μεσογείου: η Αυστραλία, η Λατινική Αμερική κτλ.

Η παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου παρέμεινε στα ίδια επίπεδα την τελευταία πενταετία και ανήλθε στα 3,09 εκατ. τόνους. Όμως, το 2022-2023 αναμένεται μεγάλη μείωση στην παραγωγή ελαιολάδου στην ΕΕ. Η Ισπανία θα έχει μειώσει 48% με παραγωγή 780 χιλιάδες τόνους και η Ιταλία μείωση 39% με 125 χιλιάδες τόνους. Στον αντίποδα, η Ελλάδα προβλέπεται να έχει αύξηση της τάξεως του 51% με παραγωγή ελαιολάδου 350 χιλιάδων τόνων. Η κατάσταση στις χώρες εκτός ΕΕ είναι καλύτερη καθώς η παραγωγή εκτιμάται ότι θα παραμείνει σταθερή στους 1.120 χιλιάδες τόνους.

Η παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς την περίοδο 2022/2023 αναμένεται να είναι μειωμένη κατά 8% στις χώρες τις ΕΕ και στις χώρες εκτός ΕΕ 2%. Η Ισπανία αναμένεται να έχει μεγάλη μείωση η οποία ανέρχεται στους 450 χιλιάδες τόνους, ενώ η Ελλάδα αναμένεται να έχει αύξηση 80% φτάνοντας στο καλύτερο επίπεδο των τελευταίων χρόνων με παραγωγή 315 χιλιάδων τόνων. Το παγκόσμιο σύνολο αποτιμάται σε 2.916.000 τόνους το 2022/2023.

Κύριος εισαγωγέας της παγκόσμιας παραγωγής ελαιολάδου αποτελούν οι ΗΠΑ ως ο πυλώνας του παγκόσμιου εμπορίου. Ακολουθούν η Βραζιλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ στις χαμηλότερες θέσεις βρίσκεται η Ρωσία και το Μεξικό. Αντιστοίχως, για τις χώρες τις ΕΕ, η Ιταλία είναι πρώτη με σχεδόν 198.000 τόνους εισαγωγών με μεγάλη

διαφορά από την Ισπανία και την Γαλλία. Σχετικά με τις εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς, δεν κυριαρχεί κάποια χώρα. Η Γερμανία, η Γαλλία και η Ιταλία αποτελούν τους μεγαλύτερους εισαγωγείς με μερίδια περίπου ίδια. Το σημαντικότερο μέρος των ευρωπαϊκών εισαγωγών επιτραπέζιας ελιάς προέρχεται από την Ισπανία, την Ελλάδα και την Ιταλία.

Σχετικά με τις εξαγωγές ελαιολάδου η Ελλάδα εξάγει το 80,3% των ποσοτήτων της στην Ιταλία, αυτό μεταφράζεται σε 99.300 τόνους. Η δεύτερη σε ποσοστό χώρα που εξάγει είναι η Γερμανία με 11.000 τόνους. Η Ισπανία διοχετεύει μεγάλες ποσότητες και στη Γαλλία και στη Πορτογαλία και στην Ιταλία. Παρόλο που η χώρα μας δεν έχει ικανοποιητική παρουσία στις ξένες αγορές, αύξησε τις εξαγωγές της σε σχέση με την περσινή χρόνια κατά 11%. Σχετικά με τις εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς, η Ελλάδα έκανε τεράστιο άλμα προς τις χώρες εκτός ΕΕ, πλησιάζοντας την πρωτοπόρο Ισπανία. Αύξησε τις εξαγωγές της κατά 12,8%, ενώ η Ισπανία παρουσίασε μικρή μείωση της τάξεως των 0,13% παραμένοντας όμως πρώτη.

Εν κατακλείδι, από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα ότι η Ελλάδα έχει σημαντική παρουσία στην εγχώρια και παγκόσμια αγορά επιτραπέζιας ελιάς και ελαιόλαδου. Για να παραμείνει ανταγωνιστικός ο κλάδος και να βελτιώσει τη θέση της στη διεθνή αγορά πρέπει να εκμεταλλευτεί το ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα στο ελαιόλαδο και την επιτραπέζια ελιά, όπως και την υψηλή ανταγωνιστικότητα που φαίνεται να έχει σε κάποιες αγορές. Χρειάζεται να εντείνει την εξαγωγική της προσπάθεια για να καταφέρει να κατακτήσει μεγαλύτερο μέρος των ξένων αγορών και να μελετήσει τις αγορές για να καταφέρει να αυξήσει τις εξαγωγές της τόσο σε ποσότητα όσο και σε αξία, αρχικά στις χώρες όπου είναι ανταγωνιστική, όπως σε χώρες με έντονες διασυνδέσεις με την Ελλάδα, είτε αν πρόκειται για μετανάστες, είτε αν αυτό σχετίζεται με τα τουριστικά ρεύματα προς την Ελλάδα και τις χώρες προέλευσης των ταξιδιωτών και στη συνέχεια στις υπόλοιπες.

Λόγω της μεγάλης σημασίας που έχει ο ελαιοκομικός τομέας για την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας, η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων του παραμένει ένα σημαντικό ζήτημα για το παρόν και το μέλλον και η μελέτη τους θα είναι πάντα επίκαιρη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Balassa B., 1965. Trade liberalization and revealed comparative advantage. Manchester School, issue 33.
- Ketels, C.H., 2006. Michael Porter's Competitiveness framework- Recent Learnings and New Research Priorities. Journal of Industry, competition and trade.
- Krugman, P., 1994. Competitiveness: A dangerous obsession. Foreign Affairs, 2(73). Pp28-44.
- Porter, M., 1979. How competitive forces shape strategy. Harvard Business Review.
- Porter, M., 1990. The competitive advantage of Nations. Harvard Business Review.
- Abbott Ph. And Bredahl M. (1992). Competitiveness: Definitions, Useful Concept and issues. Infogro.net.
- Fagerberg, J. (1988). International Competitiveness. The Economic Journal, 98 (391), 355-374.
- Petropoulos, D. (2008). Comparative analysis of the structural characteristics of the agricultural sectors of Greece and the new member-states of the European Union. Agricultural Economics and Management. Agricultural Academy, Sofia.
- Sharples J. and Milham N. (1990), Working Paper (14799) United States Department of Agriculture, Economic Research Service.
- Institute for Management Development (2020), IMD World Competitiveness Yearbook, Country Profile : Greece.
- Mandeng, O.J, International competitiveness and specialization, Cepar Review, December 1991.

Durand M. and Giorno C., 1987. Indicators of International competitiveness : Conceptual aspects and evaluation, Economics Studies.

Krugman P., 1996. Making sense of the competitiveness Oxford Review of Economic Policy.

Mubarik, 2001. Agricultural Diversification and International competitiveness.

Kennedy, P.L. and C.P. Rosson, Impacts of Globalization on Agricultural Competitiveness : The Case of NAFTA.

Hallak and Schott (2011). Estimating Cross- Country Differences in Product quality The Quarterly Journal of economics, 126 : 417-474.

Baldwin R. and Harrigan J. (2009) Zeros, Quality and Space : Trade Theory and Trade Evidence. The National Bureau of Economic Research Working (NBER) Working Paper No13214, 35p.

Sassi M., 2006. Agricultural convergence and competitiveness in the eu-15 regions. Contributed paper at the International Association of Agricultural Economists Conferences, Gold Coast, Australia, August 12-18, 19p.

Garrido Fernandez et al. 1997, Table Olives production and processing

ICAP – Κλαδική Μελέτη, Τυποποιημένου ελαιολάδου 2011.

Σημαντηράκης Βασίλειος- Λυκούδη Μαρίνα Ελαία η Καλλιστέφανος, Έφesos 2001.

Δόγμα – ΙΜ Κισσάμου

Κυριτσάκης Α., Μαρκάκης 1978. Η επιτραπέζια ελιά και η επεξεργασία της, Νέα Αγροτική Επιθεώρηση

Κυριτσάκης Α., 1993. Ελαιόλαδο, Βρώσιμη ελιά, Πάστα ελιάς.

Χολέβας Κ. Ιωάννης, 1997. Διεθνείς εμπορικές σχέσεις- Διεθνές εμπόριο.

Μπαλατσούρας, Γ. (1995). Η επιτραπέζια ελιά. Ποικιλίες, χημική σύσταση, εμπορικοί τύποι, ποιοτικά χαρακτηριστικά, συσκευασία, εμπορία. Αθήνα: Έκδοση Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Α. Παπαγεωργίου, Δ. Π. Πετρόπουλος Δ. (2012) «Η ανταγωνιστικότητα τιμής, ένα ελεγχόμενη αποτελεσματικότητας εργαλείο για τη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων της Ελλάδας». Πρακτικά 12^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Αγροτικής Οικονομίας, 22-24 Νοεμβρίου, Θεσσαλονίκη: 349-362

Ηλεκτρονικές πηγές
www.internationaloliveoil.org
agriculture.ec.europa.eu
commission.europa.eu

www.olivenews.gr
www.tanea.gr
www.iefimerida.gr
www.euro2day.gr
www.kathimerini.gr
www.logodiatrofis.gr
www.kasell.gr
www.opekepe.gr
www.excelixi.org
www.olivemagazine.gr
www.fao.org
www.daster.gr
www.myoliveplant.gr
www.agro24.gr
www.foodbites.eu
www.opengov.gr
www.ypaithros.gr
ebooks.edu.gr
sedik.gr
itrofi.gr
healthia.gr
logodiatrofis.gr
efet.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α.ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1.1 Εμπορικό Ισοζύγιο : Πανουάριος - Δεκέμβριος 2020-2022

€ εκατομμύρια

	Ιανουάριος - Δεκέμβριος			Μεταβολές %	
	2020	2021	2022 ⁽¹⁾	2021/2020	2022/2021
A. Εισαγωγές - Αφίξεις					
I. Σύνολο Εισαγωγών-Αφίξεων	48.953,8	65.457,3	93.048,3	33,7	42,2
II. Εξαιρουμένης της αξίας των πλοίων	48.720,9	65.304,9	92.623,7	34,0	41,8
III. Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών και συμπεριλαμβανομένης της αξίας των πλοίων	39.622,3	48.882,8	61.561,5	23,4	25,9
IV. Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών και της αξίας των πλοίων	39.389,4	48.730,4	61.136,9	23,7	25,5
B. Εξαγωγές - Αποστολές					
I. Σύνολο Εξαγωγών-Αποστολών	30.800,7	39.997,0	54.676,4	29,9	36,7
II. Εξαιρουμένης της αξίας των πλοίων	30.643,2	39.874,0	54.566,2	30,1	36,8
III. Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών και συμπεριλαμβανομένης της αξίας των πλοίων	24.126,6	28.960,1	35.163,0	20,0	21,4
IV. Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών και της αξίας των πλοίων	23.969,1	28.837,1	35.052,8	20,3	21,6
Γ. Εμπορικό ισοζύγιο (=B.I - A.I)	-18.153,1	-25.460,3	-38.371,9	40,3	50,7
Δ . Εμπορικό ισοζύγιο εξαιρουμένης της αξίας των πλοίων (=B.II - A.II)	-18.077,7	-25.430,9	-38.057,5	40,7	49,7
Ε . Εμπορικό ισοζύγιο εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών και συμπεριλαμβανομένης της αξίας των πλοίων (=B.III - A.III)	-15.495,7	-19.922,7	-26.398,5	28,6	32,5
ΣΤ . Εμπορικό ισοζύγιο εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών και της αξίας των πλοίων (=B.IV - A.IV)	-15.420,3	-19.893,3	-26.084,1	29,0	31,1

Πηγή :ΙΟΚ

Πίνακας 10.1.1 Παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς το διάστημα 1990 έως 2020

Ελαιοκομική περίοδος	Παραγωγή σε 1000 τόνους (Πηγή: ΙΟΟC)
1990/91	70
1991/92	80
1992/93	60
1993/94	60
1994/95	60
1995/96	70
1996/97	60
1997/98	85
1998/99	85
1999/00	100
2000/01	85
2001/02	115
2002/03	117
2003/04	92
2004/05	115
2005/06	126
2006/07	108
2007/08	95
2008/09	105
2009/10	107
2010/11	135
2011/12	130
2012/13	197
2013/14	130

Ελαιοκομική περίοδος	Παραγωγή σε 1000 τόνους (Πηγή: ΙΟΟC)
2014/15	249
2015/16	194
2016/17	180
2017/18	261
2018/19	167
2019/20	207

Πηγή : www.minagric.gr